

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI İŞLETME YÖNETİMİ

KURUMSAL/TİCARİ KREDİ TALEPLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EZGİ AYAZ

145100126

DANIŞMAN: PROF. DR. Murat KIYILAR

İSTANBUL, 2017

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME YÖNETİMİ

**KURUMSAL/TİCARİ KREDİ TALEPLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZİ HAZIRLAYAN: EZGİ AYAZ

KABUL VE ONAY

Ezgi AYZAZ tarafından hazırlanan ‘‘Kurumsal/Ticari Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi’’ başlıklı bu çalışma,tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

Üye:

Üye:

Üye:

Üye:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, izelge ve şekillerin kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki 17 hükümlere tabidir.

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum ‘‘Kurumsal/Ticari Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi’’ başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Kasım 2017

Ezgi AYZ

ONAY

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Teziminyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Kasım 2017

Ezgi Ayaz

ÖZET

KURUMSAL/TİCARİ KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ezgi AYZ

Yükseklisans Tezi, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Murat KIYILAR

Aralık, 2017 – 87 Sayfa

Kredi, bankaların güven duyulan kişi veya kuruluşlara, belirlenen bir süre sonunda geri ödenmek şartıyla satın alma gücü sağlanması şeklinde ifade edilebilir. Firma analizi yapılırken firmanın finansal verileri ayrıca iç ve dış kaynaklardan elde edilen bilgiler banka politikasına ve mevzuatına uygun bir şekilde değerlendirilir.

Kredinin anapara ve faizinin ödenmemesi durumu kredi riski olarak ifade edilir. Riski minimize etmek adına kredi talep eden tarafın doğru bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Yapılan bir takım analizler sonucunda kredi teklifinin hazırlanıp hazırlanmayacağına karar verilir.

Kurumların ihtiyaç duymuş olduğu kredi ile firmalar verimliliğini artırır ve bu şekilde ekonominin de büyümesine katkıda bulunur. Kredi genel olarak nakit ve gayrinakit olarak sınıflandırılır.

Kredilendirme süreci kullandırım öncesi ve kullandırım sonrası olarak kredi başvurusundan tasfiye edilmesine kadar olan bir süreçtir. Bu noktada banka personelinin sektör ve ekonomi bilgisine, politikalar, yönetmelik, prosedür ve iş akışına hakim olması ve görevinin gereğini yerine getirebilecek düzeyde eğitime sahip olması gerekmektedir.

Başvurusu yapılacak kredinin neden talep edildiğinin ve kullanım amacının saptanması bunlarla ilgili cevapların sağlanması gerekmektedir. Böylece karşılaşılabilecek riskin kaynağı öngörülmesi, mali tahlil ve istihbarat aşamalarında önem verilmesi gereken hususların tespiti ve doğru sonuçların elde edilmesi sağlanacaktır.

Randevu talep edilirken görüşülecek kişilerin isim ve unvanlarının, görüşülecek yer ve açık adresin doğru olarak alınması, müşteri ile paylaşılacak kartvizit, broşür veya evrakların şube personelinin yanında bulundurulması gerekmektedir. Kredi başvurusu hususunda doküman seti evrakları eksiksiz temin edilir. Firmanın mali durumu, faaliyet sonuçları ve göstermiş olduğu eğilimleri kredi talebinin olumlu veya olumsuz sonuçlanmasına neden olmaktadır. Kredi tahsis edilmesi durumunda kredi yönetim sürecine geçiş olmaktadır. Buradaki öncelikli amaç batık kredi sayısını en aza indirmek ve maksimum karlılık çerçevesinde çalışmalar yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Kredi riski, mali analiz, kredilendirme süreci.

ABSTRACT

EVALUATION OF CORPORATE/COMMERCIAL LOAN DEMANDS

Ezgi AYAZ

Master Degree Thesis, Business Management Department

Supervisor: Prof. Dr. Murat KIYILAR

December, 2017 – 87 Pages

Credit can be stated as providing purchase ability to trustworthy individuals or organizations with the obligation of repaying the fund after a certain time. While conducting a company analysis, loan demand is evaluated according to the banking policy by considering financial data of the organization in accordance with the internal and external sources and legislations.

Non-payment of the capital and interest rate is stated as credit risk. In order to minimize the credit risk, the party requesting the credit must be assessed, properly. It is then decided whether credit proposal will be prepared to be represented to the party requesting.

Productivity of the firm increases with the demand of institutional credit and therefore, growth of the economy is accomplished, as well. Credits can be expressed in two ways: cash and non-cash. Lending process is a process that involves liquidation of the credit application before and after the disbursement.

At this point, it is obligatory for the bank staff to have the ability to master sector, economy, regulations, procedures and workflow and to have necessary training to accomplish the requirements of his/her job title. It is important to determine and give answers to the questions in the branch channel such as the reason that credit is requested and the purpose of the use. By this way, the source of the risk that can be encountered would be foreseen and the points that need to be concentrated at the financial analysis and intelligence stages are revealed.

When an appointment is requested, taking the names and titles of the people to be interviewed, the address of the place that interview is going to

take place in, properly;keeping necessary business cards, brochures or documents to be shared, with us are important factors to be considered.

At the stage of credit demand, documentation set must be delivered fully and absolutely. The credit demand is finalized as negative or positive in the direction of determining firm's financial status, activity results, development levels and tendencies of firm's financial conditions. If the credit is allocated, the stage of credit processes is leveled up to the credit management process.

The primary aim of this stage is to reduce the number of bad credits and increase the proportion of maximum profitability.

Key Words: Credit risk, financial analysis, crediting process.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	I-II
ABSTRACT	III-IV
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XI-XIII
TABLolar LİSTESİ	XIV
EKLER LİSTESİ	XV

1.BÖLÜM

GİRİŞ.....	1-2
------------	-----

2.BÖLÜM

KREDİ VE TAHSİS KAVRAMLARI

2.1. Temel Kredi Kavramları	3-4
2.2. Kredi.....	5-6
2.3.Firmanın Krediyeye İhtiyaçlarının Nedenleri.....	7
2.4.Kredinin Fonksiyonları.....	8-9
2.5. Kredinin Unsurları.....	8-9
a)Zaman Unsuru.....	8
b)Risk Unsuru.....	8
c)Güven Unsuru.....	9

d)Gelir Unsuru.....	9
2.6. Kredi Türleri.....	10
A)Niteliklerine Göre Krediler.....	10-16
B)Vadelerine Göre Krediler.....	17
C)Teminatlarına Göre Krediler.....	17
D)Kaynakları Açısından Krediler.....	17
E)İş Konusu Açısından Krediler.....	17-18
F)Veriliş Amacı Açısından Krediler.....	18
G)İhtisas Kredileri.....	18
H)Proje Kredileri.....	18
I)Kullandırım Yetkisi Açısından Krediler.....	18

3.BÖLÜM

KREDİLENDİRME TAHSİS ÖNCESİ SÜREÇ

3.1. Kredilendirme Süreci.....	19
A)Kullandırım Öncesi.....	18
B)Kullandırım Sonrası.....	18
3.1.2. Personelin Mesleki Eğitimi.....	19
3.1.3. Ön İstihbarat.....	20

3.1.4. Müşteri Ziyareti.....	20-21
3.1.5. Döküman Setinin Hazırlanması/Kredi Evrakları.....	21-22
3.1.6. İstihbarat Ve Mali Tahlil.....	22
3.2.6.1.İstihbaratın Kaynakları.....	23-24
3.1.6.2. İstihbarat İlkeleri.....	24-25
a)Gizlilik.....	24
b)Doğruluk.....	24
c)Tarafsızlık.....	25
d)Süreklilik.....	25
3.2. Finansal Analiz.....	25
3.2.1. Temel Mali Tablolar.....	32
3.2.2.Finansal Tabloları Analiz Teknikleri.....	33-45
3.2.3.Kayıtların Düzeltilmesi İşlemi.....	46
4.BÖLÜM	
KREDİ TAHSİS SÜRECİ	
4.1. Kredi Yönetimi.....	47-48
4.2. Kredi Tahsis Süreci.....	48
4.2.1.Firma Değerlendirme.....	48

4.2.2.Kredi Teklifi.....	49-50
4.2.3.Kredi Tahsisi.....	50-53
4.2.3.1.Diğer Tahsis İşlemleri.....	53-55
4.2.3.2.Kredi Tahsiste Otomatik Ret Kriterleri.....	55
4.2.4Kredi Kullanım Süreci.....	56-57
4.2.5.Kredi İzleme.....	57
4.2.6.Kredi Yapılandırma.....	58
4.2.7.Risk Tasfiye.....	58-59
4.3. Kredilendirme Sürecinde Yapılan Bankacılık Hataları.....	59
a)İstihbarat Yetersizliği.....	59
b)Yetersiz Analiz.....	59
c)Kredi Amacının Ve Geri Ödeme Aracının Yetersiz Kalması.....	60
d)Yetersiz Teminat.....	60
e)Kredinin Yetersiz İzlenmesi.....	60
f)Hızlı Büyümenin Kontrol Altına Alınamaması.....	61
g)Önlem Almada Gecikme.....	61

5.BÖLÜM

BANKACILIKTA RİSK VE KREDİLENDİRME SÜRECİNDE ÖRNEK UYGULAMA

5.1. Bankacılıkta Risk.....62-64

5.1.2.Derecelendirme.....64

5.2. Kredilendirme Sürecinde Örnek Uygulama.....64-65

5.2.1.Çalışmanın Amacı.....65

5.3.Kredi Teklif Çalışması.....66-74

SONUÇ.....75

EK-1-Banka Risk Kodları.....76

EK-2- Şube Ön Kontrol Form Örneği.....77

EK-3 - Kredi Değerlendirme Form Örneği.....78

EK-4- Kredi Kullanım Form Örneği.....79

EK-5 - Çek Tevdi Bordrosu Örneği.....80

EK-6- Kurumsal ve Ticari Bankacılık Hesap Açılış Doküman Form Örneği..81

KAYNAKÇA.....82-86

ÖZGEÇMİŞ.....87

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
ATM	Otomatik Vezne Makinesi
BCH	Borçlu Cari Hesap
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BSMV	Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi
C/H	Cari Hesap
DAB	Döviz Alım Belgesi
DIİB	Dahilde İşleme İzin Belgesi
DTH	Döviz Tevdiat Hesabı
ECU	Avrupa Para Birimi
FDF	Firma Değerlendirme Formu
GB	Gümrük Beyannamesi
GKS	Genel Kredi Sözleşmesi
GMY	Genel Müdür Yardımcısı
GMÇ	Gerçek Müşteri Çeki
IBAN	Uluslararası Banka Hesap Numarası

İSO	İstanbul Sanayi Odası
İTO	İstanbul Ticaret Odası
KDV	Katma Değer Vergisi
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKB	Kredi Kayıt Bürosu
KKDF	Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu
KOBİ	Küçük ve Orta Ölçekli İşletme
MASAK	Mali Suçları Araştırma Kurulu
MEROPS	Merkezi Operasyon
NİS	Net İşletme Sermayesi
NFM	Net Faiz Marjı
O/N	Gecelik Faiz Kotasyonu
RG	Resmi Gazete
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
SWIFT	Dünya Bankalararası Finansal İletişim Birliği
TA	Toplam Aktifler
TBB	Türkiye Bankalara Birliği
TBS	Türk Bankacılık Sektörü/Sistemi

TCBM	Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TL	Türk Lirası
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
SWIFT	Dünya Bankalararası Finansal İletişim Birliği
USD	Amerikan Doları

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.2.1.1.	Örnek Bilanço Tablosu.....	28
Tablo 3.2.1.2.	Nazım Hesaplar Tablosu	30
Tablo 3.2.1.3.	Örnek Gelir Tablosu	31
Tablo 3.2.1.4.	Örnek Nakit Akım Tablosu	32
Tablo 4.1.	Örnek Şube Farklılık Tablosu.....	54
Tablo 5.3.	YY***** Firması Değerlendirme Tablosu	63
Tablo 5.3.1.	YY***** Firması Tanıtım Tablosu.....	67
Tablo 5.3.2.	YY***** Firması Banka Limit Risk Bilgisi.....	68
Tablo 5.3.3.	YY***** Firması Tapu Bilgileri.....	68
Tablo 5.3.4.	YY*****Aktif Firması Dikey Analiz Tablosu.....	69
Tablo 5.3.5.	YY*****Pasif Firması Dikey Analiz Tablosu.....	70
Tablo 5.3.6.	YY***** Firması Gelir Tablosu.....	71
Tablo 5.3.7.	YY***** Firması Mali Analiz Tablosu.....	71

EKLER LİSTESİ

EK-1 -Banka Risk Kodları.....	76
EK-2 - Şube Ön Kontrol Form Örneği.....	77
EK-3 - Kredi Değerlendirme Form Örneği.....	78
EK-4 - Kredi Kullanım Form Örneği.....	79
EK-5 - Çek Tevdi Bordrosu Örneği.....	80
EK-6 - Kurumsal ve Ticari Bankacılık Hesap Açılış Doküman Form Örneği..	81

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bankalar, fon fazlası olanlardan topladıkları kaynakları fon gereksinimi olanlara aktararak finansal sistemde önemli bir rol üstlenirler. Bu fon aktarımı; bankaların karlı olduğu kadar riskli de olan temel işlevidir.

En temel işlevlerinden biri kredi vermek olduğu gibi kredilerden alınan faiz ve komisyonlar bankaların başlıca gelir kaynağını oluşturmaktadır. Ticari kredi değerlendirmesinin en önemli uygulamalarından biri, talep sahibi firmalara yapılan mali tahlil ve istihbarat çalışmalarıdır.

Kredilendirme bankaların rekabet gücünü, başarısını ve karlılığını etkileyen önemli faktörlerden biridir. Zorlaşan ekonomik koşullar, kredi hacminin daralması ve kredi faizlerinin yükselmesi, riske verilen önemi arttırmıştır.

Günümüzde banka kredilerinin bir bölümünün donuk hale gelmesi, bir bölümünün de tahsilinde karşılaşılan güçlükler kredi taleplerinin değerlendirilmesi hususuna önem kazandırmaktadır. Bankalar tüm faaliyetlerini belirli sınırlamalar, kanunlar ve düzenlemeler doğrultusunda uygulamak zorundadır.

Bankalar müşterilerine sunacakları her kredi için riski minimize etmek adına bir takım ön çalışmalar yapmak durumundadırlar. Bu çalışmaların en önemlileri istihbarat ve mali tahlildir.

Kredi taleplerinin incelenmesindeki temel amaç; krediyi talep eden kişi ve kurumların kredi geri ödeme kapasitesini saptamak, firmanın finansman ihtiyacını doğru tespit etmek ve ihtiyaca uygun düşecek tutar ve vadede kredilendirme sağlamaktır.

Burada bankaların üstlendikleri risk, kredi riski olarak değerlendirilmektedir. Kredi riskinin minimum ölçüde gerçekleşmesi için bankaların sağlam öngörü ve değerlendirmede bulunmaları gerekir.

Bu değerlendirmelerde firmanın mali yapısı, ortak sayısı, ortakların gemişı ve değişimi, geri ödeme süresi gibi firma içi faktörler göz önüne alınabilir. Firmanın içinde bulunduğu sektörün durumu ise firma dışı faktörler olarak dikkate alınabilir.

Bu çalışmanın amacı ticari kredi taleplerinin değerlendirilmesinde banka çalışanlarının genel kriterlere ve finansal bilgiye verdikleri önemin tespit edilmesi aynı zamanda yeni bir kredi talebi değerlendirilirken veya daha önce limit tahsis edilmiş bir kredinin revizesi değerlendirilirken kredi sürecinde izlenmesi gereken yöntemleri ve bu süreçte karşılaşılan güçlüklere tespit etmek ve üzüm nerileri sunmaktır.

2. BÖLÜM

KREDİ VE TAHSİS KAVRAMLARI

2.1. TEMEL KREDİ KAVRAMLARI

Bankaların ana faaliyetlerinden biri olan kredi işlemleri ve değerlendirilmesi sürecini daha iyi anlamak için bankacılık sektöründe kullanılan temel kavramlar aşağıda açıklanmıştır. (Yazıcı, 2011:19-24).

Risk: Hatalı karar alma, istenmeyen durumlarla karşılaşma olasılığı olarak ifade edilebilir.

Valör: Faiz hesaplanırken başlangıç oluşturan tarih olarak adlandırılır.

Münakale: Tahsis edilen kredi türü limitinden başka türden kredinin; limiti aşmayacak şekilde onay alınması durumunda kullandırılmasıdır.

Kredi Kayıt Bürosu (KKB): KKB sorgulaması müşterilerin geçmiş dönem ödemeleri, borçluluk durumu, kullanmış olduğu kredi sayısı, kredi puanı gibi risk faktörünün minimize edilmesine yardımcı olan bilgilere ulaşılmasını sağlayan bir bilgi paylaşım sistemidir. (Kaya,2015:345).

Moralite: Kredi alacak tarafın kredi verecek taraf üzerinde yarattığı olumlu etki olarak tanımlanabilir. Müşterinin yükümlülüklerini yerine getirme düzeyini ifade eder.

Temerrüt: Borcun belirlenen vadede ödenmemesi durumunda, ödemenin gecikmesi ve kredi sözleşmesine uygun olmaması nedeniyle bankanın tazminat isteme durumunu ifade eder.

Çek/Senet Marjı: Teminata alınan çek/senetlerin karşılıksız kalması durumu ve faiz nedeniyle kullandırım miktarının üzerinde alınmasıdır.

Factoring: Yurtiçi ve yurtdışı piyasalarda mal ve hizmet satan firmaların bu satışlardan doğmuş veya doğacak kısa vadeli ticari alacak haklarını devretmesi karşılığında likit fon elde etmesi işlemidir. Ayrıca firmalara vadeli satış bedellerini vadesinden önce tahsil etme imkanı sağlayan finans kuruluşlarına

da 'faktoring' kuruluşları denilmektedir. Bu firmalar, vadeli satış yapmış şirketlerin fatura edilmiş alacaklarını peşin fakat iskontolu olarak satın alırlar ve vadesi geldiğinde alacağı kendileri tahsil ederler. (Kaya,2015:16).

Finansal Kiralama (Leasing): Bir yatırım malı mülkiyetinin leasing firmasında kalarak belirlenen bir kira karşılığında kullanım hakkının kiracıya verilip sözleşmede belirtilen süre sonunda mülkiyetinin kiracıya geçmesini sağlayan bir finansman yöntemidir. (Kaya,2015:16).

Forward: İleri bir tarihte teslimi söz konusu olacak bir kıymetin vadesi, fiyatı ve miktarı bugünden belirlenerek sözleşmeye bağlandığı işlemlerdir. Forward, kur dalgalanmalarına karşı korunma tekniği olarak da tanımlanabilir. Kur riskinin kontrol edilmesini sağlar. (Kaya,2015:17).

Triyaj: Teminata olarak alınan çek/senetlerin şekil şartları ve ödenebilirlikleri hususunda incelenmesidir.

Genel Kredi sözleşmesi (GKS): Kredi limiti tahsis edilen müşterilere ve kefillere kullandırım yapılmadan önce imzalatılan banka sözleşmesidir.

Seyyaliyet: Kredinin geri ödemeler yapılarak, donukluk oluşmaması açısından hareketli kullandırılmasıdır.

Temdit: Kullandırım yapılan bir kredinin vadesinin uzatılması işlemidir.

Yoğunlaşma: Teminata alınan çek senetlerde dağılımı ifade eder. Buradaki amaç riski dağıtmaktır.

Revize: Onaylanan kredi limitlerinin bir süresi vardır, süre bitiminde limitin yenilenmesi işlemine denilmektedir.

Hatır Çeki: Gerçek bir ticari ilişkiye dayanmayan bankalardan kredi kullanmak için bir firma veya şahıstan alınan çeklerdir.

Munzam Senet (Finansman Senedi): Kredi kullanan firmanın kanuni takibe intikalinde hız kazanmak için alınan senettir.

Kefil: Sözleşmeyi borçlusu ile birlikte imzalayarak sözleşmeden doğacak her türlü borç ve yükümlülüklerden müşterek ve müteselsil sorumlu olan gerçek ya da tüzel kişidir.

Memzuç: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde firmaların tüm bankalardaki toplam limit ve risklerin izlenmesidir.

Donukluk: Kredinin tamamı veya bir kısmının hareket olmadan uzun süre kullanılması durumudur.

Arbitraj: Herhangi bir menkul kıymetin, döviz veya malın bir piyasadan alınıp başka bir piyasada satılarak kar edilmesi işlemidir. (Kaya,2015:345).

Döviz Kuru: Ulusal bir paranın, diğer bir ulusal para türünden değeridir. (Kaya,2015:11).

Cari Kur: Döviz piyasalarında aynı gün takası gerçekleşen dövizin alım satımında kullanılan kur olarak ifade edilmektedir. (Kaya,2015:11).

2.2. KREDİ

Kredi bir banka kanalı ile gerçek veya tüzel kişilere, bir varlığın belirlenen bir süre sonunda geri alınmak kaydı ile satın alma gücü sağlanması şeklinde ifade edilebilir. Mutlaka kredi, geri ödeyeceği konusunda kendisine güven duyulan kişi veya kuruluşlara ve bir süre sonra geri alınmak şartıyla verilir. (Çelik,2014:1).

Firma analizi yapılırken firmanın finansal verilerinden ayrıca iç ve dış kaynaklardan elde edilen bilgiler dahilinde talebin banka politikasına ve mevzuatına uygunluğu kredilendirme prensipleri hususunda değerlendirilir. Bankaların ana görevlerinden biri kredilendirmedir ve kazanılan başlıca gelirin büyük bölümü bu işlemlerden alınan faiz ve komisyonlardan sağlamaktadır. (Karademir,2016:29).

Daha çok ilişkiye dayalı konvansiyonel bankacılıkta, kredi karlılığı veya portföydeki etkisini gözlemlemek yerine müşteri ile ilişkisine ağırlık verilmektedir. (Altman, Counetti, Narayanan, 1998:1).

Günümüzde ise, kredi taleplerinin değerlendirilmesinde analiz yöntemleri gelişmiş ve sistematikleşmiştir. Bankaların çalışmış oldukları firmalara yapmış oldukları tespitler ile firmaların kredi yükümlülüklerini ekonomik açıdan ne ölçüde yerine getirebileceklerini tahmin edebilmeleri gerekmektedir.

Firmaların kredi talepleri değerlendirilirken kredi değerliliğinin doğru tespit edilmesi çok önemlidir. Bu tespitlerden elde edilen bilgiler firmanın vereceği teminatlardan önceliklidir.

Finansal analiz, finansal tablolardaki hesaplar arasındaki ilişkinin kurulmasını, ölçülmesini ve yorumunu içeren bir süreçtir. Kredi tahsis edilirken yeterli analiz edilmemesi durumunda tahsis edilen kredinin anapara ve faizinin ödenmemesi durumu olan kredi riski durumu söz konusu olur. Bu riski minimize etmek adına kredi talep eden tarafın doğru bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda bir takım analizler yapılır. Krediyi talep eden tarafın sektördeki konumu, ödeme gücü gibi unsurlarla birlikte mali bilgileri incelenerek kredilendirme sürecine giriş yapılır. (Akgüç, 2014:2).

Kredi taleplerinin değerlendirilmesi süreci bankaların uygulamaları ve izlemiş oldukları politikalara göre değişiklik gösterebilmektedir. Kredi verilecek tarafla ilgili ön inceleme yapılır, uygun görülmesi durumunda müşteri ziyaret edilir. Temin edilen bilgi ve belgeler bankanın mali tahlil ve istihbarat birimine yönlendirilerek raporlanması istenir. Bu doğrultuda kredi teklifi hazırlanıp hazırlanmayacağına karar verilir. Hazırlanması durumunda üzerinde kredinin miktarı, türü, vadesi ve istenecek teminatları belirten kredi teklif formu hazırlanarak ilgili tahsis birimine yönlendirme yapılır.

Bu durumda kredi;

- Geri ödeme hususunda güven duyulan gerçek/tüzel kişilere verilir.
- Belirlenen süre sonunda mutlaka geri ödenmesi koşuluyla verilir.
- Yeterli teminat alınması son derece önemlidir.
- Faiz ve komisyon kazanılır, geri ödenmeme riski taşır.
- Kredi ihtiyacı ve değerliliğinin doğru tespiti yapılmalıdır.

2.3. FİRMANIN KREDİYE İHTİYAÇLARININ NEDENLERİ

Firmaların krediye duymuş olduğu ihtiyacın doğru olarak saptanması firmaya tahsis edilecek olan kredinin türü, tutarı, vadesi ve teminat yapısını belirlemede son derece önemlidir. Bu durumda firmanın faaliyette bulunduğu sektör ve sektörün göstermiş olduğu özelliklerin incelenmesi hususu önem arz etmektedir.

Firmanın krediye ihtiyaç duyduğu sebeplerden bazıları sıralanacak olursa; (Çelik,2014:26).

- Sermayesini güçlendirmek adına kredi talep edilebilir.
- Tahsilatı geciken alacaklarını finanse etmek adına kredi talep edebilirler.
- Firma var olan borcunu ödemek amacıyla yeni bir kredi talebinde bulunabilir. Söz konusu durum bankalar açısından tercih edilmez çünkü diğer bir kaynaktan borçlanıp mevcuttaki borcu kapatması mali gücünün zayıf olduğunun göstergesidir.
- Yatırım yapmak amacıyla kredi talebinde bulunabilir, bu doğrultuda yatırımın ne amaçla yapıldığı araştırılması gerekmektedir.
- Firma duran varlıklarını arttırmak amacıyla krediye ihtiyaç duyabilir. (Taşıt,bina,arsa,arazi vb.)
- Firmanın sektörel ve ekonomik durgunluk veya doğru yönetim politikası uygulayamamasının vermiş olduğu eksiklikten dolayı zarara uğraması kredi kullanımına yöneltebilir.
- Pazar payı maksimizasyonu; firmanın başarısı çoğunlukla faaliyet gösterdiği pazara bağlı olup pazardaki yeri kredi değerliliğinin ölçülmesinde önemli bir etkidir.
- Şirketin varlığının sürdürülmesi; firmanın sermayesinin yetersizliği, şirketin faaliyetlerini yerine getirememesine neden olabilmektedir. Söz konusu durum gerekli tedbirler alınmadığı takdirde, şirketin tasfiyesine yol açabilmektedir.

2.4. KREDİNİN FONKSİYONLARI

Atıl tasarruf fazlasının iş alanlarına aktarımını sağlayarak, ekonominin gelişmesine yön verir. Kullanılmayan fonlar kredi olarak ihtiyacı olanlara aktarılır bu sayede ekonomik faaliyetlere büyüme ve hız kazandırılmış olur. Aynı zamanda tedavül fonksiyonu olması nedeniyle nakit para taşınması gerekmekte olup ticari faaliyetlerin de hızlanmasına neden olmaktadır.

Finansal analiz, mali istihbarat gibi bir takım çalışmalar sonucunda bankalar plasmanları ile kanunlar ve mevzuat içinde kalarak ihtiyaç sahiplerine belirlenen bir vade sonunda geri ödenmek koşulu ile borç verirler.

Kurumların ihtiyaç duymuş olduğu kredi finansmanı ile firma verimliliğini artırır, bu doğrultuda ekonomik büyüme ve kalkınmaya katkı sağlar. Büyüyen firmalar ile birlikte dünya ekonomisinde de aynı oranda yükseliş söz konusudur. (Güney, 2012:80).

2.5. KREDİNİN UNSURLARI

Aşağıda belirtilmiş olup dört adet *kredi unsuru* bulunmaktadır. (Güney,2012:80)

a) Zaman Unsuru

Paranın zaman değeri gereğinden belirli bir zaman sonunda ödenmesi koşuluyla kredi tahsis edildiğinden vade süresi uzadıkça, bu doğrultuda riskte artmaktadır. Bu doğrultuda verilecek kredilerde ülkenin piyasa şartlarının dikkate alınması son derece önemlidir.

b) Risk Unsuru

Bankacılıkta risk kredi sözleşmesinde yer alan taahhütlerin vadesinde yerine getirilmemesi olarak ifade edilir bu durumda kredi riski olarak adlandırılır. Risk kavramının oluşmasına neden olan muhtemel sorunlar şunlardır. (Şakar, 2001:79):

- Kredilendirilen firmanın ekonomik faaliyetleri çeşitli nedenlerle (sektörel nedenler, iş yaptığı sektörler ve ülkelerde ortaya çıkan belirsizlikler, alacaklarının gecikmesi veya ödenememesi, kur

riski, doğal afetler, kazalar, grev, teşvik uygulamasının değişmesi, işletmede yönetimin değişmesi vb.) aksayabilmektedir.

- Türkiye’de beklenmedik siyasi veya ekonomik krizler yaşanabilmektedir.
- Dünya ekonomisinde beklenmedik siyasi veya ekonomik krizler yaşanabilmektedir.
- Şahıs şirketlerinde, şahısların ölümü başlı başına bir risk yaratmaktadır.

Kredi verilmeden önce muhtemel riskin minimize edilebilmesi için kredilendirilecek müşteri hakkında ayrıntılı bir istihbarat çalışması ve mali tahlilin yapılması gerekmektedir. Riski en aza indirmek adına bankalar kullandıkları kredilere uygun düşecek güvenceleri mutlaka temin ederler. Kredilendirmedeki risk ögeleri şöyle sıralanabilir: (Sevilengül,1993:5).

- Geri ödememe riski
- Firmadan kaynaklanan belirsizlikler
- Sektörden kaynaklanan belirsizlikler
- Ekonomiden kaynaklanan belirsizlikler
- Sosyal ve doğal afetler

c) Güven Unsuru

Kredi talep eden tarafın banka nezdinde itibarı olmalı ve güven sağlamalıdır. Kurulan ilişki kullanılacak kredinin teminat karşılığı ya da teminatsız olması hususunda belirleyici rol oynamaktadır.

d) Gelir Unsuru

Müşterilere kullanılan kredilerden alınan faiz ve komisyonlar önemli bir gelir kaynağı oluşturur. Kredinin riski alınacak faiz ve komisyonlarını doğrudan belirlemektedir.

2.6. KREDİ TÜRLERİ

Bankalar tarafından krediler tarım, bireysel, KOBİ, kurumsal, sektörlerine (madencilik, denizcilik) göre farklı kategorilerde değerlendirilebilir. ‘ Kesin sınırlar bulunmadığından bir kredi birden fazla gruba da dahil olabilir.’ (Çelik,2014:37). Bu çalışmada kredi türleri aşağıda belirtildiği şekilde sınıflandırılmıştır: (Yazıcı,2011:74-78).

a) Niteliklerine Göre Krediler: Niteliklerine göre krediler ikiye ayrılır (Güney,2012:81-82). :

Nakdi krediler; belirli bir vadeyle uyumlu olarak faiz veya komisyon karşılığında ödünç para verilmesidir. Kullanım nakit olarak yapılır.

- **Açık Kredi;** müşterinin imzası karşılığında herhangi bir teminat aranmadan tahsis edilen kredi türüdür. Genelde kısa süre sonra kapatılmak üzere günlük ihtiyaçlara cevap verilmek üzere kullanılır. Firmanın sadece şirket kaşesi üzerine atacağı imza ile kullanılır. Firma ortaklarının şahsi kefalet vermediği kredi türüdür. Teminatsız krediden farkı firma ortaklarının şahsi olarak şirketin borcundan sorumlu olmadığı kredi olmasıdır.
- **Borçlu Cari Hesap Kredisi (BCH);** bu kredilere rotatif kredi de denilmektedir. En fazla 1 yıl süre ile kullanım yapılabilmektedir. Yılda dört kez yani üç ayda bir devre sonu faizi tahsil edilmesi gerekmekte olup kredi vade sürecinde istenildiği zaman kullanılabilir ve kapatılabilir. Faiz dönemleri 31 Mart, 30 Haziran, 30 Eylül, 31 Aralık tarihleri olarak belirlenmiştir. Hesaplara bu ayların sonunda faiz tahakkuk ettirilir. Hesap ekstreleri üç nüsha olarak düzenlenir ve faiz tahakkuk dönemlerini izleyen 15 gün içinde ulaşacak şekilde noter vasıtasıyla müşteriye gönderilir. Bir nüshası bankada, bir nüshası da noterde klase edilir. Hesap bakiyesine itiraz eden müşteri ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde notere başvurmak durumundadır. (Karademir,2016:49).

- **İskonto Kredisi;** firmalar ticari faaliyetleri sonucunda müşterilerinden çek/senet alırlar. Finansman ihtiyacı doğduğunda firmalar vadesi gelmemiş bu çek/senetleri bankalara verip, vadesine kadar olan faiz ve komisyonların hesaplanarak indirilmesinden sonra kalan bedelinin peşin olarak hesaba aktarıldığı kredi türüdür. (Karademir,2016:50).

Faiz Hesaplaması;

$$\text{Faiz Tutarı} = \frac{\text{Müşteriye Verilen Borç Para Tutarı} \times \text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz Oranı}}{100 \times 360}$$

- **Taşıt Kredisi;** taşıt alım hususunda kullanılan krediler olup eşit taksitli, azalan taksitli, artan taksitli vb. firmanın faaliyet döngüsüne uygun ödeme olanakları bulunmaktadır. Kredi kullanılırken alınan araca banka tarafından rehin koyulur. Sıfır km ya da ikinci el araç alımı yapılabilmekte olup; ikinci el araçlarda aracın yaşı bankaların uygulamalarına göre değişiklik gösterebilmektedir. (Karademir,2016:51-52).
- **Spot Krediler;** kredi kullandırım aşamasında belirlenen vadede, faizi ile birlikte anaparanın bir kerede ödendiği kredilerdir. Kredinin kullandırıldığı tarihteki faiz oranı vadeye kadar sabit olup değiştirilememektedir. Çek/senet teminatlı kullanılması durumunda çekle kredi vadesinin uyumlu olmasına dikkat edilmelidir. (Karademir,2016:53).
- **Şirket Kartı;** firma ortaklarına, yöneticilere ve çalışanlara firma harcamalarına yönelik kullanılmaktadır. Mal ve hizmet alımında kullanılabilen ve istenildiğinde bankanın tahsis ettiği limit dahilinde nakit çekme imkanı sağlayan bir kredi enstrümanıdır. (Yazıcı,2011:80).
- **Ticari Kredili Mevduat Hesabı (KMH);** firmaların kısa süreli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik kredi türüdür. Faiz tahakkukları aylık veya üç aylık sürelerle ödenmekte olup birikmiş faiziyle birlikte ödenmesi durumunda hesap kapatılabilir. Açık kredi niteliğindedir. Firmalar çeklerin

karşılanabilmesi, düzenli ödemeler için talimat verilebilmesi, vergi ödemelerinde kullanılabilmesi amacıyla bu krediyi tesis eder. (Çelik,2014:181). Genellikle düzenli ödemelerin hesaplarda bakiye olmaması durumunda aksamaması adına tesis edilir.

- **İhracat Kredileri;** yurtdışına satılacak malların satın alınması veya üretilmesi ile bedelinin ödenmesi arasındaki süre dış satım süresi olarak adlandırılmaktadır. İhracatçıya söz konusu sürede ihtiyaçlarını finanse etmek amacıyla kullanılırlar. Firmalardan ihracat taahhüdünün kapatılması için taahhütname alınır. Eksik olması durumunda uygulanan BSMV ve gecikme faizi eklenerek müşteriden temin edilip vergi dairesine yatırılır. (Karademir,2016:55-56).
- **Eximbank Kredileri;** ihracatın geliştirilmesi amacı ile ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması hususunda desteklenerek teşvik edilmesidir. Taksitli, spot ve rotatif olarak kullanılabilir. Fiyatlama hususunda avantajlıdır. (Karademir,2016:56).
- **Döviz Kredileri;** firmaların ihtiyaçlarını finanse etmesi hususunda döviz cinsinden kullanılan kredi türüdür. Anapara, faiz ve komisyonların da döviz olarak geri ödenmesi gerekmektedir. (Yazıcı,2011:75).
- **Uluslararası İhracat Kredi Sigorta Kurumlarından Sağlanan Krediler;** ‘‘Yurtdışı sigorta kurumları tarafından ülke ihracatlarını geliştirmek adına ticari bankaların doğrudan üstlenmek istemedikleri muhtelif risklere karşı, ihracatçıları lehine kredi sigortası sağlayarak, ülkemizdeki bankalara veya firmalara kullanılan uzun vadeli kredilerdir.’’ Bunlardan belli başlıları şunlardır: (Yazıcı,2011:76).

GSM Kredileri: ‘‘ Gıda, yem, elyaf ve bunun benzer ABD kökenli tarım ürünlerinin ülkemizdeki ithalatçılar tarafından uzun vadeli olarak satın alınmasını sağlayan kredilerdir.’’

Hermes Kredileri: ‘‘ Almanya'nın ihracatını teşvik etmek amacıyla kurduğu özellikle makine, teçhizat gibi yatırım mali ihracatçıları lehine kredi sigortası sağlamaktadır. ’’

ERG Kredileri: ‘‘İsviçre'de yerleşik firmaların ürettikleri veya ticaretini yaptıkları mal ya da hizmetlerin ihracatını desteklemek bu firmaların alamayacakları ithalatçı ülkelerin politik, ticari ve kambiyo rejimine dayalı diğer riskleri üstlenmek adına kurulmuş İsviçre Federal Hükümeti'ne bağlı bir müessesedir.’’

- **Döviz Endeksli Krediler;** yabancı bir para birimine endekslenerek Türk Lirası karşılığı ödenen, döviz faiz oranı ile kullanılan kredi türüdür. Geri ödeme ve faizi, endekslenen döviz cinsi türünden hesaplanıp TL olarak tahsil edilir. Döviz endeksli kredi TL olarak ve ihracat taahhüdü gerektirmeksizin kullanılan bu nedenle vergi, resim ve harç istisnasından yararlanmayan, TL karşılığı, endekslediği dövizde oluşan kur farklarına göre gelişen kredi türüdür. (Karademir,2016:179).

Gayrinakdi Krediler; bu kredi türünde bankadan herhangi bir nakit çıkışı söz konusu olmayıp, bir güvence verilmesi, borcun ödenmemesi halinde yerine getirilecek bir taahhüt durumu vardır. (Karademir,2016:193).

- **Teminat Mektupları;** borçlu tarafın alacaklıya karşı olan yükümlülüğünün yerine getirilmesini garanti etmek üzere banka tarafından alacaklıya verilen mektuptur. Yani banka borçlu tarafın sözleşme şartlarına uymaması, taahhüdün yerine getirilmemesi durumunda teminat mektubunda yazılı olan tutarı alacaklıya ödemeyi taahhüt eder. Kesin, geçici, avans, süreli, süresiz gibi süre, şekil, limit ve teminatları bakımından sınıflandırılır. Bankanın garanti vermiş olduğu taraf muhatap, taahhüt edilen söz konusu iş için kefil olunan kredi müşterisi

lehtar olarak adlandırılır. (Yazıcı,201:77). Teminat mektubu türleri:

Geçici Teminat Mektubu: Firmanın ihaleye katılabilmesi amacı ile verilir. Devlet ihalelerinde kullanılan geçici teminat mektupları firmaların özel işleri için gerçek ve tüzel kişilere hitaben de verilebilir. Geçici teminat mektubu ihalenin lehtar lehine sonuçlanması ile kesine döner ve sözleşmenin imzalanmasıyla kesinlik kazanır. (Yazıcı,201:77).

Kesin Teminat Mektubu: İhalenin lehtar lehine sonuçlanması akabinde muhataba karşı yükümlülükleri zamanında ve eksiksiz yerine getireceğine dair bir akit niteliğindedir. Müşteri muhataba karşı yükümlülüğünü yerine getirmediği takdirde, mektup tutarını banka muhataba ödemek durumundadır. (Yazıcı,201:77).

Avans Teminat Mektubu: İhale edilen bazı işler çok masrafla hazırlık çalışmaları gerektirebilir. (Seval,1990:95). Bu mektup türünde işe çok masrafla başlanması gerektiğinden lehdara verilecek avanslar karşılığında bankadan alınan bir mektup türüdür. Bu mektup ile lehdarın üstlenmiş olduğu işle ilgili muhataptan aldığı avansın geri ödeneceği garanti edilmektedir. Ödemenin yapılmadığının muhatap tarafından yazılı olarak bildirilmesi durumunda mektup tutarı kadar ödeme yapılacağı garanti edilmektedir. (Çelik,2014:242).

Mal Alım Konulu Mektup Türü: Firmalar bankadan almış oldukları mal alım konulu teminat mektupları ile muhataba vade sonuna kadar nakit ödeme yapmış ya da bir ipotek gibi teminat vermiş olarak görülmektedir. Bu mektup verilirken dikkat edilmesi gereken en önemli unsur mektubun kullanım amacının firmanın iş konusuna ve lehtarın iş hacmine uygun olup olmadığının tespit edilmesidir. (Çelik,2014:254).

Bayilik Teminatı Olarak Verilen Mektuplar: Bayilik teminatı mektupları, bayilik sözleşme koşullarını garanti altına alan mektup türüdür. (Karademir,2016:68).

Gümrüklere Hitaben Düzenlenen Teminat Mektupları:

“Gümrük idarelerince tahakkuk ettirilen ancak ödenmeyen veya ödenmesi ertelenen gümrük vergi ve resimleri ile cezaların banka tarafından garanti edilmesi amacıyla düzenlenen mektuplardır.”(Çelik,2014:248).

Mahkeme ve İcra Dairelerine Hitaben Verilen Teminat Mektupları:

Bu tür teminat mektupları verilirken lehdarın ödeme gücü göz önünde bulundurulmalıdır. Tazmin olasılığı en yüksek mektup türüdür. Mahkeme ve icra dairelerine verilen mektupların tek bir konusu yoktur. Çok çeşitli nedenlerden dolayı firmalar bankalardan bu teminat mektuplarını talep edebilmektedir. Örneğin; firmanın çalışan personelinin işten ayrılması akabinde firmaya açmış olduğu dava ile ilgili verilebilmektedir.(Karademir,2016:67).

Referans Mektupları: Banka müşterileri hakkında, banka nezdindeki onaylı kredileri ve kullanılabilir limitlerinin yurtiçi ve yurtdışı kuruluşlara hitaben gösterilmesi amacıyla düzenlenir.(Karademir,2016:71).

Harici Garanti ve Kontrgarantiler: İkisi arasındaki en önemli fark harici garanti bankanın yurtdışındaki muhataba direkt olarak alacağını garanti ediyor olması, kontrgarantide ise yurtdışındaki bir banka aracılığı ile muhataba alacağını garanti ediyor olmasıdır. Harici garanti ve kontrgarantiyi diğer teminat mektup türlerinden ayıran en önemli özellik standart bir metnin olmaması verildiği ülke, konusu, para birimi ve bankaya göre farklı metinler ile düzenlenebilmesidir. (Karademir,2016:70-71).

Vergi Dairesi Teminat Mektubu: “Vergi ve cezalarına itiraz edilmesi, vergi borcunun ertelenmesi, verginin taksitlendirilmesi ve ihracatta Katma Değer Vergisi iadesi konularını içeren mektup türüdür. ” (Karademir,2016:68).

- **Çek Karnesi;** “Çek karnesi; bankadan para çekmeden ödeme yapılmasını sağlayan kıymetli evraktır. Buradaki amaç; ödemelerin hızlı yapılabilmesi ve paranın kaybolma riskini

engellemektir. ” (Karademir,2016:72). Çek Kanunu kapsamında yapılan düzenlemelere ilişkin her bir çek yaprağı başına bankaların ödemekle yükümlü olduğu tutar kadar limit tesis edilmektedir. 10 veya 25 yapraklı koçan halinde talep edilir.

- **Akreditif;** uluslararası ticarete borçların ödenmesinde kullanılan finansman yöntemlerinden biridir. Akreditif hem ithalatçıyı, hem de ihracatçıyı koruyan bir işlemdir. “Akreditif, ithalatçı işletmeler tarafından bankaya açtırılan ve malların sözleşme şartlarına uygun gönderilmesi hususunda ihracatçıya ödeme yapılacağını taahhüt eden bir kredi türüdür. İhracatçı malları sevk ettiği takdirde ödemenin kendisine yapılacağını garanti altına almış olur, ithalatçı da ancak sevkiyatın gerçekleştirilmesinden sonra ödemenin yapılacağını bilir. Banka, ithalatçı ve ihracatçı arasında aracılık rolünü üstlenir ve belirli koşulların yerine getirilmesinden sonra ihracatçıya ödemenin yapılacağına karşılık teminatı ithalatçının yerine banka verir. Dolayısıyla banka ihracatçıya ödemeyi yapmadan önce gerekli belgeleri inceler ve zorunlu kılınan koşulların yerine getirilip getirilmediğini saptar. ” (Seval:1990:107).
- **Kabul/Aval Kredisi;** ihracatçı tarafından düzenlenen poliçenin bedelinin banka tarafından ithalatçı yerine poliçenin vadesinde ödeneceğine dair kefil olmasıdır. İthalat eden tarafa vadeli ödeme imkanı sağlamaktadır. (Karademir,2016:73).

b)Vadelerine Göre Krediler: Krediler vadelerine göre üçe ayrılır: (Güney,2012:81-82).

- **Kısa Vadeli Krediler;** vadeleri on iki ay ya da içerisinde kalan kredi türüdür. Genellikle işletmelerin kısa dönemde ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılmaktadır.
- **Orta Vadeli Krediler;** vadeleri 1 yıldan 5 yıla kadar olan kredilerdir.
- **Uzun Vadeli Krediler;** vadeleri 5 yıldan uzun kredi türüdür.

c)Teminatlarına Göre Krediler: Teminatlarına göre krediler, teminatl ve teminatsız krediler olmak üzere ikiye ayrılır: (Güney,2012:81-82).

- **Teminatsız Krediler;** kredi talep eden tarafın itibarına ve kredibilitesine güvenilerek herhangi bir teminat alınmadan firmanın ve ortakların kefaleti ile kullanılan kredilerdir. Müşterinin atacağı imza yeterli olmaktadır.
- **Teminatl  Krediler;** firmadan ortakların kefaleti dışında krediyi geri ödeyecek nakde çevrilebilir araç rehni, gayrimenkul ipoteği, gerçek ticari iliŐkiden doğan müşteri  ek/seneti, banka avalı vb. maddi teminatlar alınarak kullanılan kredilerdir.

d)Kaynakları Açısından Krediler: Kaynakları açısından krediler ikiye ayrılır: (Güney,2012:82).

- **Banka Kaynaklı Krediler;** bankaların kendi kaynaklarıyla kullanılan kredilerdir.
- **Banka Dışı Kaynaklı Krediler;** Eximbank, TCMB ve diğer fonlardan kullanılan kredilerdir.

e)İŞ Konusu Açısından Krediler: İŞ konusu açısından krediler  e ayrılır: (Güney,2012:83).

e)İŞ Konusu Açısından Krediler: İŞ konusu açısından krediler  e ayrılır: (Güney,2012:83).

- **Kurumsal Krediler;** bankaların büyük ölçekli iŐletmelere kullandıkları kredilerdir. Ticari ve kurumsal kredi değerlendirilmesinde firmaların yıllık ciroları baz alınmaktadır. Genellikle bankacılık sektöründe 100.000.000-TL  zeri ciroya sahip firmaların kredi talepleri kurumsal olarak değerlendirilmektedir. Buna istinaden firmalardan talep edilen evrak çeŐitliliĐi de artmaktadır.
- **Ticari Krediler;** K c k ve orta ölçekli iŐletmelere kullanılan kredilerdir. Kobi kredileri örnek verilebilir. Kurumsal/Ticari kredilerin ayrımı çalışan sayısı, bilanço büyüklüğü, ciro gibi kriterlerin biri veya birkaçı dikkate alınarak kendi içinde segment ayrımı yapılır. Genellikle cirosu 50.000.000-TL-100.000.000-TL,  alıŐan sayısı ise 10-250 kişi olan firmalar bu segmente girmektedir. Banka politikalarına göre değişiklik

gösterebilmektedir. Tanımlamalarda sektör ortalaması baz alınmıştır.

- **Bireysel Krediler;** bankaların gerçek kişilere ticari amaç dışında kullandıkları kredilerdir. Örnek olarak; taşıt kredisi, tüketici kredisi, konut kredisi verilebilir.

f)Veriliş Amacı Açısından Krediler: Veriliş Amacı Açısından Krediler: krediler ikiye ayrılır: (Güney,2012:82-83).

- **Yatırım Kredileri;** işletmelerin sabit varlıklarının finansmanı amacıyla kullanılan orta ve uzun vadeli kredilerdir.
- **İşletme Sermayesi Kredileri;** işletmelerin kısa süreli ihtiyaçlarının finanse etmeleri amacıyla kullanılan kredilerdir.
- **İhtisas Kredileri;** belirli bir alana yönelik uzmanlık alanı olan kredilerdir. KOBİ kredileri örnek olarak verilebilir.
- **Proje Kredileri;** bir projenin finanse edilmesi amacıyla kullanılan kredilerdir. Tahsis sürecinde fizibilite raporu ve iş akışının incelenmesi, hukuki süreçlerin analiz edilmesi gerekmektedir. Projeye ilişkin nakit akım tablosu gözlemlenir. Firmanın net fon yaratma gücü göz önünde bulundurularak geri ödeme planı oluşturulur. Yapılan çalışmalar sonucu olumlu ise projeye özel finansman paketi belirlenir. Tebliğ şartına uygun şekilde kullandırım yapılır.

g)Kullandırım Yetkisi Açısından Krediler: Kullandırım Yetkisi Açısından krediler ikiye ayrılır: (Güney,2012:83).

- **Şube Yetkili Krediler;** genel müdürlüğün belirlediği limitleri aşmamak kaydıyla, üst makamlardan izin almaya gerek olmadan şube yetkililerinin onayının yeterli olduğu kredi türüdür.
- **Otorize Krediler;** bölge ya da genel müdürlük yetkisi ile tahsis edilebilen kredilerdir. Bu limitin üzerindeki krediler Yönetim Kurulu onayına sunulur.

3.BÖLÜM

KREDİLENDİRME TAHSİS ÖNCESİ SÜREÇ

3.1. KREDİLENDİRME SÜRECİ

Kredi başvurusundan tasfiye edilmesine kadar yapılan işlemleri kapsayan bir süreçtir. Bu süreçte kurum politikalarına ve kanunlara uygun olacak şekilde hareket edilmelidir. Firma ile yapılan görüşme ile süreç başlar. Kredinin seyyaliyeti ve güvenli kullanılabilirliği ancak kredi talep eden firmanın tanınması ile mümkündür. (Çelik,2014:74).

a)Kullandırım Öncesi

- Kredi talebinin alınması ve ön görüşme
- Müşteri hakkında bilgi ve belge toplama
- Kredi talebini değerlendirme (Firma Analizi)
- İstihbarat
- Mali analiz

b)Kullandırım Sonrası

- Kredi riskini izleme
- Tahsilat ya da takip

3.1.2. PERSONELİN MESLEKİ EĞİTİMİ

Banka personelinin sektör, ekonomi, politika, yönetmelik, prosedür ve iş akışına hakim olması ve görevinin gereğini yerine getirebilecek düzeyde eğitime sahip olması gerekmektedir. Bazı kredi taleplerinde sadece dosyalar üzerinden değerlendirilme yapılamamaktadır böyle durumlarda doğru karar alınabilmesi hususunda tahsis biriminden personelinde müşteri ziyaretlerine katılması gerekebilir. Doğru bir kredi tahsis süreci için sadece tahsis personelinin eğitilmiş olması yeterli olmayıp sürece dahil olan ekipte bulunan tüm personelin yetkin olması gerekmektedir. (Yazıcı,2011:29-30).

3.1.3. ÖN İSTİHBARAT

Şube personeli tarafından yapılır. Potansiyel müşterinin başka şubede aktif bir hesabı olup olmadığına veya başka bir şubede kredi teklifinin red olup olmadığına bakılmalıdır. Öncelikle başvurusu yapılacak kredinin şube kanalında neden dolayı talep edildiğinin ve kullanım amacının saptanması bunlarla ilgili soruların cevaplarının sağlanması gerekmektedir. Firmanın faaliyet konusu, ortakları, sermayesi, yönetimi, diğer bankalardaki durumu, devam eden limit ve risk bilgileri, geciken ödemeleri olup olmadığı hususunda elde edilen bilgiler kredilendirme öndeğerlendirme şartlarına uygunluğunun belirlenmesi için yapılmaktadır. (Şakar, 2002:66). Böylece karşılaşılabilecek riskin kaynağı öngörülüp mali tahlil ve istihbarat aşamalarında yoğunlaşılması gereken hususların tespiti ve doğru sonuçlar elde edilmesi bakımından önemlidir.

Bir kredi dosyası hazırlanırken aşağıdaki eksiklikler nedeniyle kredi süreci ileri aşamalara götürülmeden, ön inceleme aşamasında olumsuz sonuçlanabilir;

- Belgelerin eksik olması,
- Kredi talep eden tarafın borç ehliyetine haiz olmaması,
- Talebin mevzuata uygun olmaması,
- Talep edilen kredi limitinin bankanın belirlemiş olduğu limitlerden yüksek olması gibi durumlar örnek olarak verilebilir.

3.1.4. MÜŞTERİ ZİYARETİ

Yapılan ön istihbarat sonucunda olumsuzluk olmaması halinde müşteri ziyareti gerçekleştirilir. Randevu talep edilirken görüşülecek kişilerin isim ve unvanlarının, görüşülecek yer ve açık adresin doğru olarak alınması, müşteri ile paylaşılacak kartvizit, broşür veya evrakların yanımızda bulundurulması gerekmektedir.(Yazıcı,2011:34).

Karşılıklı görüşmede kapsanması gereken bazı soru örnekleri aşağıda verilmiş olup, karşılıklı görüşmeyi yapan kişi, soracağı soruları bir sorgulama havasında değil, rahat bir atmosferde ancak laubaliliğe kaçmayan bir sıcaklıkta müşteriye iletmeli ve inisiyatifi elden bırakmadan soruları bu alanlara çekmelidir: (George, 1987:102).

- Müşterinin resmi ismi ve kuruluşun hukuki yapısı nedir?
- Müşterinin iş kolundaki deneyimi nedir?
- Firmanın sektör içindeki yeri nedir?
- Firmanın sahipleri ve yöneticilerinin öz geçmişleri hakkında bilgi.
- Hangi mamuller üretilmektedir?
- Pazarlama kanalları ve stratejileri nasıldır?
- Üretim sipariş üzerine mi yapılmaktadır?
- Satış fiyatları ve satış politikaları nasıldır?
- İhraç edilecek mamulün temin şekli nedir?
- İhracat yapılan ülkeler hangileridir ve ihracat bağlantısının türü nasıldır?
- İthalatta ödenen vergi ve fonlar nelerdir?

Banka olarak iyi bir imajın oluşması ziyaret ile doğrudan ilgilidir. Ziyaret gerçekleştirilirken banka ürün, fiyatlama ve sürece ilişkin bilgilerin güncel olması, müşteriden alınacak bilgilerin sağlanması hususunda soruların önceden hazırlanması önemlidir. Bu ziyaretler sadece ilk talep sürecinde değil, düzenli olarak yapılmalıdır.

3.1.5. DÖKÜMAN SETİNİN HAZIRLANMASI/KREDİ EVRAKLARI

Doğru değerlendirme yapabilmek adına evraklar eksiksiz temin edilmelidir. Değerlendirme süreci kredi başvurusunda bulunulması ile başlamaktadır. Ticari kredi başvurularında kredi teklifi hazırlanırken döküman setinde bulunması gereken evraklar:

- Vergi levhası
- Ortak ve kefillere ait imza sirküleri
- Oda kayıt belgesi
- Ticaret sicil gazetesi
- Ortak, kefil ve firmaya ait menkul ve gayrimenkul bilgileri
- Ortak ve kefillere ait kimlik fotokopileri
- Son üç yıllık bilanço, kar-zarar tablosu, mizan
- Son cari dönem geçici vergi beyannamesi ve tahakkuk fişi

- Kapasite raporu
- Proje raporu (Biten ve devam eden işler listesi)
- Yatırım ve teşvik belgeleri
- Fizibilite raporu
- Vekaletname
- Diğer bankalardaki limit, risk ve teminat bilgileri
- Firma ve ortaklara ait gayrimenkul tapu görüntüleri
- Bankalarda devam eden kredisine ait ödeme planları gibi belgelerdir.

3.1.6.İSTİHBARAT VE MALİ TAHLİL

Kredi verilecek tarafla ilgili yeterli bilginin toplanması ve değerlendirilmesi sürecidir. Firmanın ahlaki, mali durumunun, finansal gelişimini, faaliyet sonuçlarının güvenilir kaynaklardan sağlanması böylece kredi riskinin en aza indirgenmesi hedeflenir. (Yazıcı,2011:46).

Bu noktada yapılan istihbarat çalışmaları nitel, mali tahlil çalışmaları ise nicel analiz olarak ifade edilebilir. Yapılan bu istihbaratlar bankalar kanununca yetkili olan merciler dışında başkasına açıklanamaz, gizlilik asıldır. Genellikle ticari kredilerde ticaret sicil gazetesi, imza sirküleri, taşınmaz dökümleri, şirket ana sözleşmesi, firmanın mali tabloları, mizan, faaliyet raporu gibi evraklar müşterilerden temin edilir.

TCMB memzuç kayıtlarından firmaya tüm bankalar nezdinde açılan limit, çalıştığı banka sayısı ve kullandığı krediler izlenebilir. KKB sorgulamaları ile firma ortaklarının ve yöneticilerinin bireysel kredileri, kredi kartı kullanımları buna ait gecikme ve idari takip gibi kayıtların bulunup bulunmadığı incelenmektedir. (Karademir, 2016:150). Bankalarda mali tahlil çalışanlarına ve ilgili tahsis birimine sunulmak üzere istihbaratı yapan birim ya da şube tarafından rapor hazırlanır. Rapor karar verecek birime yardımcı olacak şekilde net ve ayrıntılı bir şekilde düzenlenmelidir. Bankalar tarafından mali tahlil aracılığı ile kredi talep edenin geçmiş ve mevcut durumu göz önüne alınarak geleceğe ilişkin tahminler yapılarak kredi değerliliği saptanmaya çalışılır.

Mali tahlil yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olsa dahi olaylara geniş bir açıdan bakarak yorumlayamıyorsa, mali olayları birbiriyle ilişkilendiremiyorsa, hesapların ve olayların birbirine olası etkilerini hesaplayamıyor veya öngöremiyorsa mali tahlil sonuçları hususunda dikkatli olunması gerekmektedir. (Özer, 1997a:707). Mali tahlil maliyet doğuran ve zaman alan bir süreç olup genelde her kredi talebinde uygulanmaz. Daha çok bankanın mevzuatında belirlenmiş olan limitlerdeki kredi sürecinde uygulanır.

3.1.6.1. İstihbaratın Kaynakları

Kredi talep eden firmanın moralitesi, finansal gücü, özsermayesi, gelir sağlama kapasitesine ilişkin kredi taleplerinin değerlendirilmesi aşamasında son derece önem arz eden unsurların elde edilmesine imkan veren birçok kaynak mevcuttur. (Akgüç, 1991: 29). Etkin bir istihbarat süreci için elde edilen kaynakların çok sayıda olması ve güncel tutulması gerekmektedir.

a)Şirket ana sözleşmesi

Firmanın ortaklık yapısının incelenmesi hususunda ortaklık türü, unvanı, kuruluş yılı, adresi, sermaye payı vb. yer almaktadır. İlgili bilgilere ticaret sicil gazetesini, kapasite raporu ve hazirun cetveli gibi belgelerden de ulaşılabilmektedir.

b)Firma ortak ve yetkilileriyle görüşme

Firma hakkında edinilen verilerle bir sonuca varılamıyorsa ya da firma ile bankanın çıkarları gereği ilişki kurulması isteniyorsa, firmanın faaliyet yerinde incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. (Berk, 2001:77). Ziyaret yapılırken firma yapısı, yönetimi, ortakların mesleki bilgisi ve deneyimi ile izlenimler edinilmektedir. Kredi görüşmesinde finansman yöneticisinin katılması işletmenin yapısı ve çalışma şekli, borçlarının/alacaklarının detayı, ödemelerine bağlılık durumu, ödeme araçları vb. data alınmaktadır.

c)T.C. Merkez Bankası kaynakları

Risk santralizasyonu, banka ve diğer mali kuruluşların kredi kullandırdıkları müşterilerin kullanmış olduğu kredi miktarını, diğer

banka ve mali kuruluşlara göstermeye yarayan kredi kullandırım kararlarına yardımcı olan sistemdir. Memzuç TCMB 'nin bankalara sağlamış olduğu firmaların bankalardaki toplam limit, risk, gecikmeleri ve çalıştığı kurum sayısını gösteren bir raporlama sistemidir. Memzuç risk cetveli dışında karşılıksız çek ve protestolu senet kayıtlarını da göstermektedir. Bankalar, müşterilerine açtıkları kredi limitleri ve kullandırdıkları kredileri T.C. Merkez Bankası'na bildirmektedir. T.C. Merkez Bankası, bankalarca bildirilen kredi bilgilerini birleştirerek, tekrar bankalara gönderir. Bu bilgilerde, firmalara tüm bankalar tarafından açılan ve kullandırılan krediler izlenir.

Bu uygulamaya bankacılık dilinde *memzuç risk cetvelleri* adı verilmektedir. (Seval, 1990:126). Memzuç verilerinin incelenmesinde ulaşılabilecek bilgiler:

- Kredilerin vadeleri
- Çalışılan kurumlardaki nakit, gayrinakit limit ve riskler
- Çalışılan banka ve diğer mali kurum sayısı
- Kredilerdeki tahakkuk ve reeskont bilgileri
- Leasing-Factoring krediler
- İdari , kanuni takip ve yapılandırılmış krediler
- Yurtdışı kredileri

3.1.6.2. İSTİHBARAT İLKELERİ

İstihbaratın amacı; firmaların mevcut durumları hakkında bilgi sağlayarak firmanın ödeme gücünü tespit edip, kredi riskini azaltabilmektir. Bankalarda mali analiz ve istihbarat fonksiyonlarının dayandığı temel esaslar şunlardır; (Yazıcı, 2011: 47).

a)Gizlilik: Banka çalışanları tarafından elde edilen bilgiler ve belgeler çalışmalarla fiilen ilgisi olmayan üçüncü kişilere verilemez.

b)Doğruluk: Elde edilen bilgilerin çeşitli kaynaklarca doğruluk derecesi saptanmalıdır.

c)**Tarafsızlık:** Bilgiler ön yargılardan uzak olmalı, nesnel bir şekilde değerlendirilmelidir.

d)**Süreklilik:** İlk yapıldığı andan kredi ilişkisinin sona ermesine kadar, son bulmuş olsa dahi kredi müşterisiyle ilgili gelişmelerin devamlı takip edilmesi ve kaydedilmesi gereklidir. İstihbaratın sürekliliğinin sağlanması hem bankanın ileride girebileceği yeni kredi ilişkileri hem de kredi müşterisinin içinde yer aldığı sektörün izlenmesi açısından önemlidir.

3.2. FİNANSAL ANALİZ

Firmanın bilanço ve gelir tablosunun incelenmesi, arındırma ve aktarma işlemlerinin tamamlanarak gerçek bilançonun elde edilip, mali tablolarda yer alan hesaplardaki değişimlerin, eğilimlerin ve hesaplar arasındaki ilişkileri açıklanması sürecidir. (Akgüç, 2014:35). Bir işletmenin mali durumunun, faaliyet sonuçlarının ve gelişmesinin yeterli düzeyde olup olmadığını, göstermiş olduğu eğilimlerin tespit edilmesine yardımcı olur. Ulaşılan sonuçların yorumlanması bu noktada kredinin tahsis edilmesi ya da reddedilmesi aşamalarıdır.

Amaç;

Borçlu tarafın kredi sözleşmesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirme kapasitesinin saptanarak kredi riskinin azaltabilmesi ve firmanın finansman ihtiyacının doğru tespit edilerek bu doğrultuda ihtiyaca uygun tutar, vade ve koşullarda kredi tahsis edilmesini sağlamak.

- **Bilanço**
Aktif kalitesi, borç özkaynak dengesi.
- **Karlılık**
İstikrar, büyüme.
- **Nakit Yaratma**
Potansiyeli ile gelecekteki finansal yükümlülükleri karşılama durumu.
- **Finansal Esneklik**
Borçlanma yapısı, daralma dönemindeki performansı detaylı olarak incelenir.

3.2.1. TEMEL MALİ TABLOLAR

Finansal durum tabloları kredi kararını etkileyen başlıca kaynaklar olmaları nedeniyle analiz bakımından bankalar açısından büyük önem taşır. İşletmeler varlıklarını devam ettirebilmek ve kar elde edebilmek için çeşitli kaynaklar kullanarak varlık elde etmek durumundadır. Bu varlıklar ile işletmenin faaliyet döngüsü sürdürülmüş olur. (Karademir,2016:268). Mali tabloların genel nitelikleri şunlardır: (Akdoğan ve Tenker, 2001:31-33).

a)Uyumlu olma: Mali tablolarda ortak noktalar tespit edilerek kullanıcılar arasında uyum sağlanmasıdır.

b)Anlaşılır olma: Kullanıcılar tarafından anlaşılabilir olması özelliğidir. Anlaşılır olma özelliği, mali tablo kullanıcılarının finansal bilgileri kolaylıkla anlamalarını sağlayacak bir finansal bilgi sunuş şeklini gerekli kılmaktadır. Ancak bu durum mali tabloların herkesçe anlaşılacak ölçüde basit olması gerektiğini göstermez. Mali tabloların basitleştirilerek sunulması bir takım ekonomik gerçeklerin gözden kaçırılmasına neden olacağından, anlaşılabilirlik, basitlik olarak algılanmamalıdır. Mali tablolar hazırlanırken, kullanıcıların muhasebe yöntemleri, işletme hayatı ve ekonomik olaylar hakkında az da olsa bilgi sahibi olduğu varsayılmaktadır.

c)Doğrulanabilir olma: Doğrulanabilir finansal bilgiler, ayrı değerlendirme yöntemlerini kullanan değişik bağımsız analistler tarafından benzer sonuçlara varılmasını sağlamaktadır. Objektif belgelere dayanılan ve değerlendirme ölçülerinde olabildiğince bir örneklige kavuşturulabilen finansal bilgiler, doğrulanabilir olma niteliğine kavuşmaktadır.

d)Tarafsız olma: Finansal tabloların tarafsız olma niteliği, finansal tabloların belirli bazı kullanıcıların isteklerine uygun hazırlanmamasını gerekli kılmaktadır. Diğerlerinin aleyhine olacak şekilde belirli bazı kullanıcıların isteklerine ve onlara kolaylık sağlayacak biçimde hazırlanan finansal tablolar tarafsız olma niteliğinden uzaklaşmaktadır.

e)Zamanında sunulma: Finansal tablolar alınacak ekonomik kararlara yardımcı olabilecek kadar bir süre öncesinden kullanıcılara ulaşmalıdır. Aksi takdirde finansal tabloların sunulmasında meydana gelebilecek gecikmeler ekonomik kararların başarısını olumsuz yönde etkileyecektir.

f)Karşılaştırılabilir olma: Bir işletmenin birden fazla döneme ait işlemlerinin benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulabilmesini sağlamaktadır. Bu özelliğın gerçekleşmesi için bazı koşullar gerekmektedir:

- Finansal tabloların hazırlanışında bir örneklik sağlanmış olmalıdır.
- Finansal tablolarda yer alan kalemler aynı bölüm başlıkları altında toplanmalı ve dönemler itibariyle farklılıkların ortaya çıkmasına imkan tanınmalıdır.
- Uygulanan muhasebe ilkeleri, imkanlar ölçüsünde değiştirilmemelidir. Çünkü her dönem farklı ilkelerin uygulanması karşılaştırmaları güçleştirir.

g)Tam olma: Bu özellik diğer tüm özellikleri bütünleştirecek şekilde tüm finansal bilgiyi kapsamayı gerekliliğini vurgulamaktadır. İşletme ile ilgili tüm finansal bilgileri finansal tablolara aktarmak diğer özelliklerle çelişebilir. Bu nedenle finansal tabloların tamlık ya da bütünlük özelliğı yerine getirilmesi zor bir özellik olmaktadır.

i.Bilanço

İşletmenin belli bir tarihteki varlıklarını ve bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren mali bir tablodur. Bilanço bir finansal durum tablosudur. Stok miktarındaki artışlar, ticari alacaklarda büyük artışlar, sabit varlıklarda hızla değişen yoğunlaşma, uzun vadeli borçta önemli derecede artış dikkat edilmesi gereken hususlardır. (Karademir,2016:268)

Tablo 3.2.1.1. Örnek Bilanço

XX BİLANÇOSU				
I. DÖNEN VARLIKLAR.....		III. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR.....		
II. DURAN VARLIKLAR.....		IV. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR.....		
		V. ÖZ KAYNAKLAR.....		
AKTİF TOPLAM		AKTİF=PASİF		PASİF TOPLAM
1. DÖNEN VARLIKLAR		3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
10. Hazır Değerler		30. Mali Borçlar		
11. Menkul Kıymetler		32. Ticari Borçlar		
12. Ticari Alacaklar		33. Diğer Borçlar		
13. Diğer Alacaklar		34. Alınan Avanslar		
15. Stoklar		35. Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş		
17. Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri		36. Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler		
18. Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları		37. Borç ve Gider Karşılıkları		
19. Diğer Dönen Varlıklar		38. Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Karşılıkları		
2. DURAN VARLIKLAR		39. Diğer Kısa Vadeli Yabancı kaynaklar		
22. Ticari Alacaklar		4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
23. Diğer Alacaklar		40. Mali Borçlar		
24. Mali Duran Varlıklar		42. Ticari Borçlar		
25. Maddi Duran Varlıklar		43. Diğer Borçlar		
26. Maddi Olmayan Duran Varlıklar		44. Alınan Avanslar		
27. Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar		47. Borç ve Gider Karşılıkları		
28. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları		48. Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Karşılıkları		
29. Diğer Duran Varlıklar		49. Diğer Uzun Vadeli Yabancı kaynaklar		
		5. ÖZ KAYNAKLAR		
		50. Ödenmiş Sermaye		
		52. Sermaye Yedekleri		
		54. Kar Yedekleri		
		57. Geçmiş yıllar karları		
		58. Geçmiş yıllar Zararları (-)		
		59. Dönem Net Karı (Zararı)		

Kaynak: (Akgüç, 2014:112)

- **AKTİF HESAPLAR**

Dönen Varlıklar: Nakit veya nakde dönüşümü bir yıl içerisinde paraya çevrilebilen değerlerdir. Kısa vadeli kredilerin ödenmesinde en temel kaynaktır. (Akgüç,2014:38).

Duran Varlıklar: Satılmak için alınmayan, birden fazla dönem kullanılan, sağladığı fayda birden fazla döneme yayılan varlıklardır. (Akgüç,2014:56).

- **PASİF HESAPLAR**

Özkaynaklar: Sahiplerin kurum varlığı üzerindeki hakların tutarındır. Ödeme baskısı yaratmadığından firmaların fiilen ve ekonomik olarak büyümelerini sağlayan kaynaklardır. Ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kar yedekleri, dönem kârı veya zararı kalemlerinden oluşmaktadır. İşletmelerde özkaynakların KVKYK ve UVYK ' dan büyük olması beklenir dolayısıyla alacaklıların güvenliği garanti edilmiş olur. Dönem zararları ve geçmiş yıllar zararlarının büyüklüğü, sermayenin yok olması durumunu ifade eder. (Akgüç,2014:94).

Yabancı Kaynaklar: Üçüncü kişilerin kurum varlığı üzerindeki hakların tutarı olup kısa ve uzun vadelidir. (Karademir,2016:227).

- **NAZİM HESAPLAR**

Nazım hesaplar işletmenin gerçek borç, alacak ve mevcutları arasında yer almayan ancak işletmenin muhafazası altında olan kıymetlerle, işletmenin şartlı olarak yaptığı bazı işlemlerin izlenmesi için kullanılan hesaptır. İşletmenin yerine getirmesi gerekenleri, hak doğurabilecek işlemlerini, bir malı elinde bulundurma ve kullanmakta olduğu hali, altındaki kıymetleri muhasebe disiplini altında izlemek istediği bilgileri kaydettiği hesaplardır. Nazım hesapların amaca uygun olarak kullanılması durumunda hem dönem içerisinde doğru bilgiye ulaşım kolaylaşacak, hem de dönem sonlarında değerlendirme ve denetim işlemlerinin yapılması anında hatalar engellenecek ve zamandan tasarruf edilebilecektir. Nazım hesapların kullanımının yaygınlaştırılması için yapılan akademik çalışmaların yaygınlaşması sonucunda çeşitli yayınlarda atıf verilmekte olan ve genel kabul görme

yolundaki bir nazım hesap listesi şu şekilde oluşmuştur: (Akdoğan ve Sevilengül, 2007:771).

Tablo 3.2.1.2.Nazım Hesaplar

9. NAZIM HESAPLAR
90. Teminat Hesaplar
900. Teminat Mektuplarından Alacaklar Hesabı
901. Teminat Mektuplarından Borçlar Hesabı
91. Cirolar, Kefaletler ve Garantiler
92. Teminat ve Emanet Verilen Kıymetler
920. Kıymetlerimizi Teminat Alanlar Hesabı
921. Teminattaki Kıymetlerimiz Hesabı
922. Kıymetlerimizi Emanet Alanlar Hesabı
923. Emanetteki Kıymetlerimiz Hesabı
93. Teminat ve Emanet Alınan Kıymetler
930. Teminat Alınan Kıymetler Hesabı
931. Teminata Kıymet Verenler Hesabı
932. Emanet Alınan Kıymetlerimiz Hesabı
933. Emanet Kıymet Verenler Hesabı
94. Yatırım İndirimi ve Finansman Fonu
95. Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler ve Vergiye Tabi Olmayan Karlar
950. Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Hesabı
951. Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Alacaklı Hesabı
952. Vergiye Tabi Olmayan Gelirler Hesabı
953. Vergiye Tabi Olmayan Gelirler Alacaklı Hesabı
96. Menkul Kıymetler Cüzdanları
97. Çıkarılmış Menkul Kıymetler Hesabı
98. Yabancı Paralı İşlemler
99. Diğer Sayısal Bilgiler

Kaynak: (Akdoğan ve Sevilengül, 2007:771).

ii. Gelir Tablosu

Bir işletmenin belirli bir dönemde elde ettiği gelirlerle aynı dönemde katlanılan maliyet ve giderleri ile faaliyetleri sonucunu kar veya zarar olarak gösteren tablodur. Kar veya zararın adım adım nasıl oluştuğu bu tabloda görülebilir. Dönemsel finansal sonuç tablosudur. Azalan satışlar, faaliyet zararları, maliyetlerin yükselmesi, brüt net satış arasında büyük ölçüde fark olması, finansman giderlerindeki önemli derece artış dikkat edilmesi gereken hususlardır. Firmaların faaliyet sonucunu, karlılığını, özsermaye değişikliklerini göstermesi açısından firmaya kaynak sağlayan diğer kişi ya da kuruluşlara yön vermesi açısından önemlidir. (Brealey,Myers,Marcus,2007:34)

Tablo 3.2.1.3.Gelir Tablosu

Önceki Dönem

Cari Dönem

	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-BRÜT SATIŞLAR	0,00	0,00
1-Yurt İçi Satışlar		
2-Yurt Dışı Satışlar		
3-Diğer Gelirler		
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	0,00	0,00
1-Satıştan İadeler (-)		
2-Satıştan İskontolar (-)		
3-Diğer İndirimler (-)		
C-NET SATIŞLAR	0,00	0,00
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	0,00	0,00
1-Satılan Mamüller Maliyeti (-)		
2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)		
3-Satılan Hizmet Maliyeti (-)		
4-Diğer Satışların Maliyeti (-)		
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	0,00	0,00
E-FAALİYET GİDERLERİ	0,00	0,00
1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)		
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)		
3-Genel Yönetim Giderleri (-)		
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	0,00	0,00
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	0,00	0,00
1-İştiraklerden Temettü Gelirleri		
2-Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri		
3-Faiz Gelirleri		
4-Komisyon Gelirleri		
5-Konusu Kalmayan Karşılıklar		
6-Menkul Kıymet Satış Karları		
7-Kambiyo Karları		
8-Reeskont Faiz Gelirleri		
9-Enflasyon Düzeltmesi Karları		
10-Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar		
G-DİĞER FAAL. OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)	0,00	0,00
1-Komisyon Giderleri (-)		
2-Karşılık Giderleri (-)		
3-Menkul Kıymet Satış Zararları (-)		
4-Kambiyo Zararları (-)		
5-Reeskont Faiz Giderleri (-)		
6-Diğer olağan Gider ve Zararlar (-)		
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0,00	0,00
1-Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)		
2-Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)		
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	0,00	0,00
I-OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	0,00	0,00
1-Önceki Dönem Gelir ve Karları		
2-Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar		
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	0,00	0,00
1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)		
2-Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)		
3-Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)		
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	0,00	0,00
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜK. KARŞ.(-)	0,00	0,00
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	0,00	0,00

Kaynak: (Çonkar, Ulusan, Öztürk, 2010:374)

Tablo 3.2.1.4.Nakit Akım Tablosu

	NAKİT AKIM TABLOSU		Cari Dönem	
	Önceki Dönem			
A. DÖNEM BAŞI NAKİT MEVCUDU				
B. DÖNEM İÇİ NAKİT GİRİŞLERİ				
1- Satışlardan Elde Edilen Nakit				
a) Net Satışlar				
b) Ticari Alacaklardaki Azalışlar				
c) Ticari Alacaklardaki Artışlar (-)				
2- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlardan Dolayı Sağlanan Nakit				
3- Olağandışı Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit				
4- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)				
a) Menkul Kıymet İhraçlarından				
b) Alınan Krediler				
c) Diğer Artışlar				
5- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)				
a) Menkul Kıymet İhraçlarından				
b) Alınan Krediler				
c) Diğer Artışlar				
6- Sermaye Artışından Sağlanan Nakit				
7- Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit				
8- Diğer Nakit Girişleri				
C. DÖNEM İÇİ NAKİT ÇIKIŞLARI				
1- Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları				
a) Satışların Maliyeti				
b) Stoklardaki Artışlar				
c) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Azalışlar				
d) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Artışlar (-)				
e) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)				
f) Stoklardaki Azalışlar (-)				
2- Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları				
a) Araştırma ve Geliştirme Giderleri				
b) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri				
c) Genel Yönetim Giderleri				
d) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)				
3- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları				
a) Diğer Faaliyetlerle İlgili Olağan Gider ve Zararlar				
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)				
4- Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları				
5- Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışları				
a) Olağandışı Gider ve Zararlar				
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)				
6- Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları				
7- Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)				
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri				
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri				
c) Diğer Ödemeler				
8- Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)				
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri				
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri				
c) Diğer Ödemeler				
9- Ödenen Vergi ve Benzerleri				
10- Ödenen Temettüleri				
11- Diğer Nakit Çıkışları				
D. DÖNEM SONU NAKİT MEVCUDU (A + B - C)				
E. NAKİT ARTIŞ VEYA AZALIŞ (B - C)				

Kaynak: (Akgüç, 2014:241)

iii. Nakit Akım Tablosu

Firmaların bir faaliyet döneminde görülen nakit girişlerinin kaynaklarını ve kullanım alanlarını gösteren tablodur. Burada önemli olan nokta analiz yapılırken nakit hareketlerinin firmanın esas faaliyetlerinden kaynaklanıp

kaynaklanmadığının tespit edilmesidir. (Karademir,2016:271). Firmanın ana faaliyetlerinden nakit yaratması firmanın mali başarısını göstermektedir.

3.2.2. FİNANSAL TABLOLAR ANALİZ TEKNİKLERİ

a)Yatay Analiz (Karşılaştırmalı Tablolar Analizi)

Bir işletmenin iki veya daha fazla dönemlerine ilişkin finansal tabloların birbirini izleyen dönemler bakımından karşılaştırılmalı olarak düzenlenmesi ve bu tablolarda yer alan kalemlerin zaman içinde göstermiş olduğu değişikliklerin incelenerek değerlendirilmedi. Bu yöntem ile işletmeler yıllar itibariyle hesaplardaki değişimin incelenerek mali durum ve faaliyet sonuçlarına ilişkin geleceğe yönelik tahmini verilere ulaşmaktır. Dinamik bir analiz olup geleceğe dönük öngörülerin elde edilmesini sağlar. Bu kalemlerdeki değişimler incelenirken ülkedeki enflasyon oranının göz önünde bulundurulması gerekmektedir.(Karademir,2016:275)

b)Dikey Analiz (Yüzde Yöntemiyle Analiz)

Yüzde yöntemi ile analiz tekniğinde finansal tablolarda yer alan her kalem aynı tabloda yer alan belirli bir kaleme veya toplam kısmına oranlanmakta ve çıkan yüzdeler yorumlanmaktadır. (Karademir,2016:276) Bu analiz tekniğinde işletmenin sadece bir döneme ait verileri incelenip yorumlanabilmektedir. Statik bir yöntem olup bir döneme ait mali tablolar değerlendirilmektedir. Bilançolarda dikey yüzdelerin belirlenmesinde mali tablo kalemlerinin grup toplamı ya da genel toplamı içindeki yüzdelerin bulunması esastır.

- **Grup Toplamına Göre Dikey Analiz**

Bilanço kalemlerinin grup toplamına göre yüzdelerinin belirlenmesinde şu formül kullanılır;

$$\text{Grup Toplamına Göre Dikey Yüzde} = \frac{g \times 100}{G}$$

g : Bilanço kaleminin tutarı

G : Kalemin ait olduğu grup tutarı

- **Genel Toplama Göre Dikey Analiz**

Bilanço kalemlerinin grup toplamına göre yüzdelerinin belirlenmesinde şu formül kullanılır.

$$\text{Grup Toplamına Göre Dikey Yüzde} = \frac{g \times 100}{Y}$$

g : Bilanço veya Gelir Tablosu kaleminin tutarı

Y : Bilançoda varlıklar veya kaynaklar toplamı

- c) **Trend Analizi (Eğilim Yüzdeleri Yöntemiyle Analiz)**

Trend Analizi yöntemi ise mali tablolarda yer alan kalemlerin zaman içerisindeki eğilimlerini gösterir. Çok sayıdaki döneme ait finansal tabloların karşılaştırılmasına imkan verir. Bu yöntemde iki farklı seçenek kullanılmaktadır: (Karademir,2016:27).

- **Baz Yılı Yöntemi**

İlk yıl 100 olarak kabul edilir ve sonraki yılların rakamlarının buna göre büyüklüğü hesaplanır.

- **Bir Önceki Yıl Yöntemi**

Bir önceki yıl rakamları 100 kabul edilerek izleyen yıl büyüklükleri hesaplanır.(Karademir, 2016 : 279)

$$\text{Trend Yüzdesi} = (\text{Cari Yıl Rakamı} / \text{Baz Alınan Yıl}) \times 100$$

- d) **Oran Analizi**

Finansal tablo kalemlerini birbirine oranlayarak işletmenin likitide, faaliyet, karlılık ve finansal yapısının yorumlanmasında kullanılır. Rasyolar ya

da oranlar, işletmelerin finansal durumlarını özetleyen ve performansını karşılaştırmaya yaran araçlardır. Oran, mali tablolarda yer alan çeşitli kalemler arasındaki matematiksel bir ilişkiyi gösterir. Kredi kullanan müşterilerden, ara ve dönem sonu bilançoları ile diğer finansal bilgileri talep etmeleri oran analizinden kaynaklıdır. Hesap ve hesap grupları arasında matematiksel ilişkiler kurularak işletmenin ekonomik, mali yapısı, karlılık ve çalışma durumu hakkında bir değerlendirme yapmaktır. (Karademir,2016:280)

Oran analizinde dikkat edilmesi gereken bazı unsurlar bulunmaktadır;

Anlamsız oran kullanmaktan kaçınılmalıdır.

- Oranlar üzerindeki mevsimlik ve konjonktür hareketlerin etkileri yorumda dikkate alınmalıdır.
- Oranlardaki değişimler ek bilgiler ile desteklenerek yorumlanmalıdır.
- Doğru ve amaca uygun bir biçimde yorumlanmalıdır.
- Oranlar değerlendirilirken sektörün genel gidişi de dikkate alınmalıdır.

- **Likidite Oranları**

Likidite bir varlığın hızlı bir şekilde nakde dönüşebilmesi olarak ifade edilir. Bu nedenle likidite işletmenin borç ödeyebilme kabiliyeti olarak düşünülür. Dolayısıyla kredi veren taraflar açısından büyük önem taşımaktadır. (Öztin, 2014 : 272). Likidite oranları ise;

- **Cari Oran**

Dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynaklara bölünmesi ile bulunan bir orandır. Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde kullanılan en eski oranlardan biridir. Firmaların kısa vadeli borçlarını ödeme gücünü ölçmek için kullanılmaktadır.

$$Cari Oran = \frac{Dönen Varlıklar}{Kısa Vadeli Borçlar}$$

Genelde 1 veya 2 arasında değer almaktadır. Gelişmiş ekonomilerde ideal cari oran 2 iken gelişmekte olan ülkelerde ise bu oran kısa vadeli borç verme durumundan dolayı 1,5 düzeylerinde yer almaktadır.(Öztin, 2014:274).

- **Likidite Oranı**

Dönen varlıkların içeriğindeki değişmeler işletmenin likidite durumu hakkında bilgi verir. En hızlı şekilde nakde dönme oranını vermektedir. Genellikle likidite oranının 1 seviyesinde olması öngörülür. (Öztin, 2014:274)

$$\text{Likidite Oranı} = (\text{Hazır Değerler} + \text{Menkul Değerler} + \text{K.V. Alacaklar}) / \text{K. V. Borçlar}$$

$$\text{Likidite Oranı} = (\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}) / \text{K. V. Borçlar}$$

- **Net İşletme Sermayesi**

Bu farkın pozitif olması işletmenin faaliyetlerini devam ettirebileceğini ve büyütebileceğini gösterir. Negatif olması durumunda ise kısa vadede işletme faaliyetlerinde sorunlar yaşanabileceğini gösterir.

NİS'in sıfıra yakın sıfır veya negatif olması durumunda borçları ödenmesi hususunda güçlüklerle karşılaşılması, stokların üretimi karşılayamaması, mal satışlarının piyasa fiyatlarının altında satılması gibi sorunlar ortaya çıkabilmektedir. (Karademir,2016:302).

Faaliyetin zararlarla sonuçlanması veya olağandışı zararlar, kısa vadeli kaynakların kısa vadeli işlemlerde kullanılmaması, alacakların zamanında tahsil edilememesi, kredili satışlarda vade uzaması, aşırı kar dağıtımı gibi unsurlar işletme sermayesi yetersizliğine neden olabilir.

İşletme sermayesi yetersizliği kredi kuruluşları ile sorunlar, kapasite kullanımında düşüş, iş hacminin daralması, verimliliğin azalması, zarar gibi sonuçlar doğurabilmektedir.

$$NİS = \text{Dönen Varlıklar} - \text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}$$

Net Satışlar / Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Yukarıda verilen oranın yine yüksek olması borç ödeme kabiliyetini olumlu etkilemektedir.

Dönen Varlıklar Toplam / Toplam Yabancı Kaynaklar

Oranın 1'den büyük olması öngörülmektedir. 1'den büyük olması işletmenin net sermayesinin bir kısmının öz kaynaklardan, küçük olması ise; uzun vadeli yabancı kaynaklardan finanse edildiğini göstermektedir. İşletmenin bulunmuş olduğu güç durumlarda kısa vadeli borçlarını ödeme kabiliyetidir.

- **Faaliyet Oranları**

İşletme faaliyetlerinde kullanılan varlıkların etkinliğini ölçmektedir. (Karademir, 2016:290).

$$\text{Alacak Devir Hızı} = \text{Net Satışlar} / \text{Ticari Alacaklar}$$

$$\text{Alacak Devir Hızı} = \frac{\text{Kredili Satışlar}}{\text{Ortalama Ticari Alacaklar}}$$

Firmanın satışlarından doğan ticari alacaklarının yılda kaç defa tahsil edildiğini alacak devir hızı göstermektedir. Beklenen bir diğer deyişle olumlu olan bu oranın yüksek olmasıdır. Düşük olması ise finansman ihtiyacının, şüpheli ticari alacaklarının ve alacak tahsil süresinin arttığının göstergesidir.

Alacakların Ortalama Tahsil Süresini Hesaplama Yöntemleri ise:

$$\text{Alacakların Ortalama Tahsil Süresi(gün)} = \frac{\text{Ortalama Ticari Alacaklar} \times 365}{\text{Yıllık Kredili Satışlar Tutarı}}$$

$$\text{Alacakların Ortalama Tahsil Süresi(gün)} = \frac{\text{Yıllık Gün Sayısı (365)}}{\text{Alacak Devir Hızı}}$$

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Satılan Ticari Mallar Maliyeti}}{\text{Ortalama Ticari Mal Stok}}$$

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Satılan Ticari Mallar Maliyeti}}{(\text{Dönem Başı Stok} + \text{Dönem Sonu Stok}) / 2}$$

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ortalama Ticari Mal Stok}}$$

Stokları yılda kaç kez nakde dönüştüğünü gösterir. Stok devir hızının yüksek olması stokların etkin bir şekilde yönetildiğini gösterir. Stok devir hızının yükselmesi stok maliyetini azaltırken aynı zamanda firmanın sermayeye duyduğu ihtiyacı da azaltmış olur.(Karademir, 2016:293).

Üretim işletmelerinde Stok Devir Hızı;

$$\text{Hammadde Stok Devir Hızı} = \frac{\text{HesapDönemindeÜretimeVerilenHammaddeMaliyet}}{\text{OrtalamaHammaddeStok}}$$

$$\text{Yarı Mamul Stok Devir Hızı} = \frac{\text{HesapDönemindeÜretilenMalınMaliyet}}{\text{OrtalamaYarıMamülStok}}$$

$$\text{Mamul Stok Devir Hızı} = \frac{\text{SatılanMamülMaliyet}}{\text{OrtalamaMamülStok}}$$

Stok devir hızı stokların likiditesi hakkında bilgi verir. Stok devir hızı yavaş hızı ise stok tutma maliyeti ve buna bağlı olarak işletmenin finansman ihtiyacı da artabilir.

Mali analiz bakışı açısından bu oranın tek başına değerlendirilmemesi daha faydalı ve doğru tespitlerinde yapılmasında yardımcı olacaktır.

- **Aktif Devir Hızı**

$$\text{Aktif Devir Hızı} = \frac{\text{NetSatışlar}}{\text{OrtalamaAktifToplamı}}$$

Firmanın varlıklarının tümünü etkin kullanıp kullanmadığını gösteren oranlardan biridir. Varlık devir hızının yavaş olması firmada atıl iktisadi varlıklarının bulunduğunu göstermektedir. Aktif devir hızı yüksek olan işletmeler genellikle riski az olan sektörlerdir ve düşük kar marjı ile bile yeterli öz sermaye karlılığına ulaşabilirler.(Karademir, 2016:299)

- **Özsermaye Devir Hızı**

$$\text{Özsermaye Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ortalama Öz Sermaye}}$$

“ Bir işletmede öz sermayenin verimliliğini ölçmek için kullanılır. Oranın yüksek olması işletmenin özsermayesinin verimli kullandığını göstergesidir. Ancak özsermaye devir hızının çok yüksek olması işletmenin faaliyetlerinin büyük ölçüde borçlanarak finanse ettiğini düşük olması ise; sermayenin verimli bir şekilde kullanılmadığını ve işletmenin faaliyet seviyesinin gerektiğinden daha fazla öz kaynağa sahip olduğunu ortaya koymaktadır.”(Karademir, 2016:300).

- **Ticari Borç Devir Hızı**

$$\text{Ticari Borç Devir Hızı} = \frac{\text{Kredili Alışlar}}{\text{Ortalama Ticari Borçlar}}$$

$$\text{Ticari Borç Devir Hızı} = \frac{\text{Satışların Maliyeti}}{\text{Ticari Borçlar}}$$

Bu oran kredili alımlardan doğan ticari borçların yılda kaç kez ödendiğini gösterir. İşletmeyi avantajlı kılan ise borçların uzun vadeye yayılmış olmasıdır. Bu oran yükseldikçe işletme daha çok borç ödemek durumunda kalacak dolayısıyla daha fazla sermayesine ihtiyaç duyacaktır. (Karademir, 2016:300)

Ticari Borç Ortalama Ödeme Süresi Hesaplanacak işletmenin ortalama borç süresini hesaplamak için kullanılan süre formülize edilecek olur ise;

$$\text{Ticari Borç Ortalama Ödeme Süresi} = \frac{\text{Ticari Borçlar} \times 365}{\text{Satılan Malın Maliyeti}}$$

$$\text{Net İşletme Sermayesi Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ortalama Net İşletme Sermayesi}}$$

İşletmelerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri hususunda minimum çalışma sermayeleri doğrultusunda hangi ölçüde satış hacmi yarattıklarını gösteren oran net işletme sermayesi devir hızını vermektedir. (Karademir, 2016:301)

Oranın düşük olması aşırı net işletme sermayesine sahip olduğunu stok ve alacak devir hızlarının yavaş olduğunu, oranın yüksek çıkması ise net işletme sermayesinin verimli olduğunu göstergesidir.

$$\text{Devamlı Sermaye Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ortalama Devamlı Sermaye}}$$

Devamlı Sermaye = Uzun Vadeli Borçlar + Öz Sermaye

İşletmenin uzun vadeli kaynaklarının etkinliğini ölçmeye yarayan bir orandır. Bu oranın yüksek olması etkinliği gösterebileceği gibi devamlı sermayenin çok yoğun kısa vadeli yabancı kaynak kullanımı nedeniyle yetersiz kalmasından da kaynaklanacağı gözardı edilmemelidir. (Karademir, 2016:302).

- **Finansal Yapı Analizinde Kullanılan Oranlar**

İşletmenin borç ve özkaynak dengesinin ölçümünü yapmaktadır. İşletmenin kaynak yapısının ve uzun vadeli borç ödeme gücünün ölçülmesinde kullanılmaktadır.

$$\text{Finansman Oranı} = \frac{\text{ÖzKaynaklar}}{\text{YabancıKaynaklar}}$$

İşletmenin borçlanma yoluyla ve işletme sahiplerinin kattığı sermaye arasındaki sermayeyi açıklar. Oranın en az 1 olması beklenir. 1'den küçük olması durumu ise işletmenin borç ödeme de problemler yaşayabileceğinin göstergesi olabilir. (Karademir, 2016:304)

$$\text{Finansal Kaldıraç Oranı} = \frac{\text{YabancıKaynaklarToplamı}}{\text{AktifToplamı}}$$

Finansal kaldıraç oranının 0.50 olması beklenir. Varlıkların yüzde kaçlık kısmının yabancı kaynaklarla finanse edildiğini gösterir.(Öztin,Akgüç:301).

$$\text{Özsermaye Oranı} = \frac{\text{ÖzSermaye}}{\text{AktifToplamı}}$$

$$\text{Özsermaye Oranı} = \frac{\text{ÖzSermaye}}{\text{YabancıKaynaklar} + \text{Özsermaye}}$$

Yukarıdaki verilen oranın yüksek olması firmanın uzun vadeli borç ve faizlerini öderken sorun yaşamayacağına işarettir.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar / Öz Sermaye

Yabancı kaynak kullanımını çoğunlukla kısa vadeli borçlardan sağlanıyorsa ve yüksekse riskli bir durum söz konusudur.

Kısa Vadeli Yabancı / Varlık Toplamı

İşletmenin iktisadi ve idari varlıklarının yüzde kaçlık kısmının yabancı kaynaklarla karşılandığını ifade etmektedir.

- **Karlılık Oranları**

Aşağıda formül ile de anlatılan karlılık oranı ile işletmenin yapmış olduğu faaliyetler sonucunda yeterli kar elde edip etmediğini ölçebiliriz.

Kar-kaynak ve kar-satış arasında bulunan ilişki ile ise şu karlılık oranları ortaya çıkmış olur.

$$\text{Brüt Satış Karlılığı} = \frac{\text{Brüt Satış Karı}}{\text{Net Satışlar}}$$

“ Net satışların yüzde kaçının brüt satış karı olduğunu görmek amacıyla kullanılan orandır. İşletmenin brüt satış karının faaliyet ve finansman giderleri karşılaması beklenir. Bu oran doğrultusunda brüt satış karının faaliyet ve finansman giderlerini karşılayabilecek ölçüde olması gerekir.”(Karademir,2016:310).

$$\text{Faaliyet Karlılığı Oranı} = \frac{\text{FaaliyetKarı}}{\text{NetSatışlar}}$$

İşletmenin ana faaliyetlerinden elde edilen karlılığın ölçülmesi hususunda kullanılır. (Karademir, 2016:311).

Oranın yüksek olması verimliliği göstermekte olup yeterli olup olmadığına ise sektör ve firmanın önceki dönem verileri de göz önüne alınarak değerlendirilme yapılması doğru olur.

$$\text{Olağan Karlılık} = \frac{\text{OlağanKar}}{\text{NetSatışlar}}$$

Firmanın olağan faaliyetleri sonucunda sağlanan karın yeterliliğini ölçmek amacıyla kullanılır.

$$\text{Net Karlılık} = \frac{\text{NetKar}}{\text{NetSatışlar}}$$

Satış gelirlerinin yüzde kaçlık kısmının vergi düşüldükten sonra firmaya net kar olarak kaldığını tespit etmek amacıyla kullanılır.

Faaliyet Giderleri / Net Satışlar

Faaliyet giderlerinin dönem karı üzerindeki etkisini ifade etmektedir.

$$\text{Aktif Karlılık} = \frac{\text{NetKar}}{\text{AktifToplamı}}$$

İfade edilecek olur ise, işletmelerin aktiflerinin kar yaratma üzerindeki etkinliği ölçülür. (Karademir, 2016:313).

$$\text{Özsermaye Karlılığı} = \frac{\text{NetKar}}{\text{ÖzSermayeToplamı}}$$

$$\text{Özsermaye Karlılığı} = \frac{\text{DönemKarı}}{\text{ÖzSermayeToplamı}}$$

İşletmenin ortaklarının koydukları sermaye karşılığında ne kadar elde ettiklerini diğer bir ifadeyle koyulmuş olan her birim sermaye karşılığında kaç birim kar yaratıldığını göstermiş olur. (Karademir, 2016:314).

Aynı zamanda bu oran bir yönetim performansı göstergesidir. Oranın yüksek olması işletme kaynaklarının verimli kullanıldığını gösterir.

$$\text{Ekonomik Rantabilite} = \frac{\text{DönemKarı} + \text{FaizGideri}}{\text{KaynakToplamı}}$$

İşletmenin kaynaklarının karlılığını ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. Aynı zamanda işletmedeki fonların ölçümü için de kullanılmaktadır.

$$\text{İşletme Devamlı Sermaye Karlılık Oranı} = \frac{\text{NetKar}}{\text{OrtalamaDevamlıSermaye}}$$

Ortaklardan ve fon sağlayanlardan tedarik edilecek fonların karşılamaındaki yükümlülüklerini yerine getirebilmesi ve bilgi edinilmesi gerekçesiyle de öz-sermaye karlılık oranından ayrılmaktadır. Bahsi geçen oran ile firma uzun vadeli kaynaklarının hangi oranda karlı çalıştığını ölçülmüş olur. (Karademir, 2016:316).

3.2.3. Kayıtların Düzeltilmesi İşlemi

Finansal tablolar, analiz yapılmadan önce bazen sağlıklı düzenlenemedikleri için ya da genel muhasebe kavramına uygun olmadıkları için yeniden düzenlenmesi gerekebilir. (Karademir, 2016:185).

- **Aktarma-Arındırma**

Mali tablolarda yanlış hesaplarda yer alan değerlerin, doğru hesaplara aktarım işlemidir. Mali tablolarda yer alan fazladan değerlerin ya da gereksiz değerlerin silinmesidir. Aktif ve pasif olarak karşılıklı olarak arındırılır. Bilançoda yapılan makyajlama nedeniyle firmaların mali yapıları gerçeği yansıtmayabilir bu durumda mali tahlil ya da kredi analizini yapan birim tarafından aktarma ve arındırma işlemi yapılması gerekmektedir.

- **Konsolidasyon**

Aynı dönemlere ait mali veriler üzerinde; grupta bulunan tüm ortaklıkların mali tablolarının ana ortaklığa ait mali tablolar ile birleştirilmesinden elde edilen tek mali tablo konsolide mali tablo olarak ifade edilir. Ortakların birbirlerine olan alacak ve borçların karşılıklı olarak düşülmesi gerekmektedir.

4.BÖLÜM

KREDİ TAHSİS SÜRECİ

4.1. KREDİ YÖNETİMİ

“Kredi yönetimi kredilendirme sürecinde bankanın politikalarını, organizasyonunu ve yönetim sistemlerini birleştiren destek fonksiyonu niteliğindeki aşamadır. ” (Seval, 1990:251). Kredi tahsis edilecek firmaların gerçek risk profilini görebilecek şekilde yeterli bilgi elde edilmelidir. Kredi yönetiminde öncelikle amaç batık kredi sayısını en aza indirmek ve en fazla nasıl karlılık edilir sorusu çerçevesinde çalışmalar yapmaktır. Kredi riski yönetiminin amacı; doğabilecek finansal riskleri ölçmek, izlemek, kontrol etmek olarak ifade edilmektedir. Bankacılık sektöründe uygulanan aktif/pasif yönetimi günümüzde risk yönetimi olarak tanımlanmaktadır. Portföyün zayıf risk yönetimi, kredi standartlarının yeterli olmayışı veya müşterilerin kredibilitelerinin zaman içerisinde bozulmaya yol açması ve piyasadaki diğer değerlendirmelerin doğru yapılamaması gibi nedenlerin ortaya çıkması bankacılık için ciddi sorunlara sebebiyet vermektedir. Kredi banka açısından getiri sağlarken birçok riski de beraberinde getirmektedir. Banka açısından firma ile yapılan anlaşmada firmanın yükümlülüklerini yerine getirememesi riski bulunmakta ve bankanın bu risk için yeterli sermayeyi de ayırması gerekmektedir.

Kredi analizi kredi müşterisinin çevresini, mali durumunu araştırmaktan geçer. Kredi talebi değerlendirilirken, yapılan analiz sırasında aşağıda belirtilen sorulara cevap aranır: (Compton, 1989:196).

- Kredinin miktarı,
- Kredinin talep edilme amacı ve amacın yasal düzenlemeler ve banka politikaları ile uyumlu olup olmadığı,
- Ne kadar bir süre için talepte bulunduğu ve borçlunun geri ödeme planı araştırılmalıdır.

Krediye ihtiyacı bulunan kurumun reel riskini detaylı şekilde ortaya koyacak düzeyde bilgi sağlanması gerekmektedir. Krediye talep eden kurumun ne kadar güvenilir olduğu, itibari, mevcut risk profili, krediye neden ihtiyaç duyduğu ve geri öderken kullanmak istediği kaynakları, mevcut durumu ve daha öncesinde yapmış olduğu ödemelerle ilgili performansı, nakit akış durumu, farklı durumlarla karşılaşılması durumunda geri ödeme kapasitesi, sektörün durumu, kurumun geçmişi, mevcut durumu gibi faktörlerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

4.2. KREDİ TAHSİS SÜRECİ

“ Bankalar için kredi isteyen müşteri talebinin değerlendirilmesi, kredi verilme sürecindeki en önemli aşamalardan biridir. Bankalarda kredilendirme süreci, kredi talep eden müşteri ile ilk irtibata geçilmesiyle başlayan ve kredinin anaparası ile tüm faiz ve her türlü ödemenin yapılarak, teminatların serbest bırakılması, ilişkinin tasfiye edilmesi ile sona eren bir zaman dilimini ve bu zaman dilimi içerisinde yapılan tüm işlemleri kapsayan bir süreçtir.”(Çelik,2014:74).

- Firma Değerlendirme
- Kredi Teklifi
- Kredi Tahsisi
- Kredi Kullandırımı
- Kredi İzleme
- Kredi Yapılandırma

4.2.1. FİRMA DEĞERLENDİRME

Firmalar; bankaların kredi riskini minimize etmek adına kendi içinde özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Yani finansal veriler ve finansal verilerin dışındaki diğer unsurlarda dikkatle incelenmelidir. (Çelik,2014:77). Bankalar gelirlerinin büyük bir kısmını krediler ve faizlerden sağladığı için firmaları değerlendirme süreci son derece önemlidir. Firmanın ihtiyaç duyduğu krediyi ödeme kabiliyetini doğru tespit etmek sorunlu kredilere sebebiyet vermemesi açısından önemlidir. Bu durumda;

- Talep edilen kredi miktarı ve vadesi,
- Hangi amaç ile talep edildiği,
- Kredi ihtiyacının nedeni, gibi soruların cevabı alınmalıdır.

4.2.2.KREDİ TEKLİFİ

Kredi talep eden firmanın, ön görüşme ve yapılan istihbarat ve finansal tahlil sonucunda olumlu olarak değerlendirilmesinden ve alınacak teminatın kredinin anapara ve faizlerinin teminatı için yeterli olduğu sonucuna varılırsa teklifte bulunulur. (Çelik,2014:109).

Kredi teklifi hazırlanırken dikkat edilmesi gereken unsurlar aşağıda sıralanmıştır;

- Teklif yapılacak firmanın ortaklık yapısı, unvan, faaliyet konusu, sermaye tutarı, adres değişikliği olup olmadığı ve geçmiş bilgilerin tespiti.
- Firmanın grup firmaları, iştirakleri ve ilişkilerin tespit edilmesi.
- Tespit edilen grup firmaları, iştirakler ve tüm ortaklar için istihbarat çalışması yapılmalıdır.
- Firma, grup firmaları, iştirakler ve ortakların icra/haciz vergi borçları, iflas erteleme gibi kayıtları olup olmadığı sorgulanmalıdır.
- İhale yasaklısı olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- İnternet, medya gibi kaynaklardan firma adına yapılan çalışmalarda olumsuz haber, piyasa duyumları olup olmadığına bakılmalıdır.

Sonrasında Yönetim Kurulu kararında verilen yetki limitleri içinde, İlgili Tahsis Bölüm Başkanı, Kredilerden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Genel Müdür, Kredi Komitesi ve/veya Yönetim Kurulu kredi tahsisi yapmaktadır. Tahsis edilen kredi limiti, şubeye Doküman Yönetim Sistemi üzerinden tebliğ edilir. Kredi Teklifi, şubelerde pazarlama ekibince hazırlanır.

Teklif mutlaka şube kredi komitesi şeklinde ve Şube Müdürü'nün imzasıyla yapılır. Kredi teklifinin gerekli nitelikleri taşımasından ve kalitesinden şube müdürü sorumludur. Şube firmanın en son üç mali yıla ait kesin bilançolarının yanı sıra en yakın tarihli geçici mizanları ile birlikte hazırladıkları firma değerlendirme formunu (FDF) firmanın mali yapısını, ihtiyaçlarını ve talep edilen kredinin teminat yapısını da dikkate alarak kredi öneri ve onay formunu da doldurarak genel müdürlük ilgili Kredi Tahsis

Departmanına kredi talebinde bulunulur. Kredi talepleri Döküman Yönetim Sistemi üzerinden genel müdürlük ilgili Tahsis Departmanına iletilir.

4.2.3.KREDİ TAHSİSİ

Müşterilerden alınan finansal, finansal olmayan bütün bilgiler sektörel, politik, kanun ve banka politikalarına bağlı kalacak şekilde müşteriye en uygun vade ve teminat ile kredi tesis edilmesi sürecidir. Banka karını maksimize, alınan riskleri minimize ederek kredi kullanımından kapanıncaya kadar takip ve yönetim fonksiyonudur.(Yazıcı, 2011:53).

Kredi teklifi şube komitesi, istihbarat ve mali analiz, teminat değerlendirmesi aşamaları tamamlandıktan sonra dosya kredi talebinin büyüklüğü, segment gibi kriterler doğrultusunda Bölge ya da Genel Müdürlük Kredi Tahsis Birimi'nin değerlendirilmesine sunulur.

a)Kredi Değerliliğinin Ölçülmesi İlkeleri

Müşteri kredibilitesinin değerlemesinde literatürde 5 standart temel değerlendirme kuralı bulunmaktadır.(Karademir, 2016:33)

Karakter: Müşterinin itibarı, niyeti, ödeme alışkanlıklarını ve dürüstlüğü gösterir. Gerçek kişiler ve tüzel kişiler içinde bankamız, diğer bankalar ve piyasa aracılığıyla kredi ödeme gücünün ölçülmesi araştırılmalıdır. Kredi talep eden tarafın borcunu ödeme konusunda istekli olmasını belirtmektedir.

Kapasite: Belirlenen vadelerde firmanın krediyi mali yönden ödeme gücünü gösterir. Firmanın kapasitesi firma sahibi ve yöneticilerinin iş yapabilme kapasitesi olarak iki şekilde ele alınabilir.

Kapital: İşletmenin faaliyetlerini yerine getirebilmek için varlıkların elde edilebilmesi hususunda kullanılan kaynaklardır. Aynı zamanda kredinin güvencesidir. Kredilerin geri ödenebilmesi için firmanın nakit çıkışı sürecinden hangi oranda finansman kaynağı sağlayabileceği hususunu oluşturmaktadır.

Koşullar: Genel ve kredi talep edenin bulunduğu sektöre ilişkin koşullardır. Sektör, rakipler, üretim ve pazarlama koşulları gibi hususlar yer alır.

Teminatlar: Kredinin geri ödemesinde güçlükle karşılaşılması durumunda alınan teminatlar kredinin güvencesidir.

b)Kredi Tahsisinde Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar

- Kredi talebinin ve kullanım amacının kanun, yönetmelik ve banka politikalarına uygun olarak değerlendirilmelidir.
- Terörizm finansmanı ve kara paranın aklanmasına yönelik kullandırmalardan kaçınılmalıdır.
- Müşteri verilerinin analizi yanında, sosyal ve çevresel faktörlere ilişkin değerlendirmeler de göz önünde bulundurulmalıdır.
- Karar verilirken kullanılacak tüm verilerin güncel ve doğru olmasına dikkat edilmelidir.
- Kredi tahsisinden sonra kredinin sağlıklı geri ödeninceye kadar izlenmesi gerekmektedir. (Yazıcı, 2011:59)

c)Teminatlarda Dikkat Edilecek Hususlar

Kefalet: Kefalet; Türk Borçlar Kanunu'na göre "Kefilin, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı alacaklıya karşı üstlendiği" bir sözleşmedir. Kefalet veren tarafın moralitesinin iyi, nakdi veya gayrinakdi karşılayacak gücü olmalıdır.(Çelik,2014:133). Kefilin firma ortaklarından biri mi dışarıdan biri mi, dışarıdan biri ise nedeni araştırılmalıdır.

İpotek: İpotek, doğmuş veya ileride doğacak borç için bir taşınmazın teminat olarak gösterilmesidir.(Çelik,2014:141). İpotek alınacak yerin ekspertizi yapılmalıdır. Herhangi bir sorun yaşanması durumunda acil satışı yapılacak bir yer olup olmadığına bakılır. Kredi miktarı ile arasında marj tesis edilip edilmediğine dikkat edilmelidir.

Çek/Senet: Çeklerin istihbaratı yapılmalıdır. Çeki keşide eden ile ciranta arasında ticari ilişki olup olmadığı kontrol edilir. Çeklerin

dağınıklığına ve yoğunlaşmasına bakılır. Kredi vadesiyle uyumlu olmalıdır. Yine şekil şartlarına da dikkat edilmesi son derece önemlidir. “ Toplam depo içerisinde aynı keşideci veya grubuna ait çek toplamı iştirah işlemleri hariç olmak üzere tespit edilmiş olan oranı (%10-%20 gibi) geçmemelidir. ” (Yazıcı, 2011:79).

Nakit: Kullanılan kredi ile aynı para cinsi olup olmadığına bakılmalıdır. Rehin sözleşmesi temin edilmeli ve sistem blokesi kontrol edilmelidir.

İşletme Rehni: Bir ticari işletmeye sahip olan gerçek ya da tüzel kişiler kendilerinin ya da 3. kişilerin borcu için ticari işletmelerini rehnedebilirler. Bu tür teminatlarda işletme tüm kullanım ve işletme hakkının sözleşme ile bankaya devreder. Menkul rehni üzerinde rehin tesisi kural olarak bu menkulün alacaklıya devredilmesi ile mümkündür.”(Çelik,2014:150). Makinelerin ekonomik ömrü, sigortaları, taşınabilirliği ve gerçek değeri doğru tespit edilmelidir.

Emtia Rehni: Ticari, zirai, ya da sınai emtianın menkul rehni hükümleri içerisinde bankaya rehnedilmesi karşılığında kullanılan kredilerdir. Çabuk bozulan türden olmaması, depolamaya elverişli olması ve paraya elverişli olması gerekmektedir.

Taşıt Rehni: Taşıt kredilerinde, satın alınacak taşıta ilgili banka adına rehin konulmalıdır. Taşıtın değeri doğru tespit edilmeli, kaskosu ve trafikten araştırması yapılmalıdır. “Kredi ilişkisi devam ettiği sürece araç kaza sigorta ve kaskosunun yapılması gerekmekte olup bir hasar oluşması durumunda, kredisi gereği alacaklının banka olabilmesi adına sigorta poliçesinde dain-i mürtehin olarak ilgili bankanın adı yazılmalıdır.” (Yazıcı, 2011:77).

Alacak Temliki: “Alacağın temliki, bir alacağın alacaklı tarafından bir başka kişiye devredilmesidir. Kredinin teminatını oluşturmak üzere yapılan alacağın temliki, kredi lehdarının üçüncü kişilerden olan alacağını bankaya temlik etmesi şeklindedir.”(Çelik,2014:144). Borçlu tarafın kredibilitesine

bakılmalıdır. Temlik sözleşmesi kontrol edilmeli ve temlik yazısı borçluya gönderilip teyit alınmalıdır.

4.2.3.1. Diğer Tahsis İşlemleri

- **Kredi Dosya Revizesi**

Mevcut kredilerde, firmanın tebliğinde belirtilen vadeden en az bir ay öncesinde firmanın kredi güncel mali verileriyle birlikte firma değerlendirme formunun eklenerek kredi dosya vadesinin yenilenmesidir. En fazla 12 ay için revize edilir. Bu vade uzatımlarında firmaların son mali durumu, memzuçtaki farklılıklar vb. dikkate alınarak yeniden kredi kararı oluşturulur.

- **Farklılık Uygulaması**

Onaylanan kredi kararı onaylanan koşullar ile gerçekteki durum arasında fark olması durumunda operasyonel bölüm işlemi onaylayamamaktadır. Bu durumun geçici çözümüne yönelik belirli bir süre içerisinde giderilmesi koşuluyla farklılık onay yetkisi verilmektedir. Göz ardı edilmemesi gereken durum ise söz konusu farklılığın tanınan zaman içerisinde giderilmesi gerekmektedir. Konusuna göre farklılık şube ya da genel müdürlük yetkisinde olabilmektedir. Farklılık olarak görünen her işlemde uygunluk ve onay yetkisi bulunmamaktadır. ‘Eksikliğin belirlenen sürede giderilmemesi durumunda, müşteri kredi limitlerinin dondurulması, kredinin tasfiye edilmesi, şube limitlerinin dondurulması, şube limitlerinin iptal edilmesi gibi aksiyonlar banka yönetimleri tarafından alınabilmektedir. ‘(Yazıcı, 2011:85).

Örnek Farklılık Uygulaması Aşağıda Belirtilmiştir:

Tablo 4.1.Örnek Şube Farklılık Tablosu

FARKLILIK KONUSU	GİDERİLME SÜRESİ	AÇIKLAMA	SORUMLU DEPARTMAN
Müşteri Belge Eksikliği	5 işgünü	Kredi Kullanım Talimatı	Şube Operasyon
Teminat Eksikliği	3 İşgünü	Çek açığı(blokeli kredi kullandırımları yapıp çek açığı giderildiğinde bloke kaldırılmaktadır)	Krediler Merkezi Operasyon,Kredi Uygulama,Kredi Tahsis
Sigorta Poliçesi	10 işgünü	Poliçe ve diğer sigorta evraklarında müşteri imzası tamamlandığında farklılık giderilecektir	Şube Operasyon
Yoğunlaşma	5 işgünü	Yoğunlaşmaya giren çeklere ilgili birim tarafından uygunluk alınmadan kullanılan kredinin teminatında bulunan çeklerin 5 işgünü içerisinde değiştirilmesi gerekmektedir.	Kredi Uygulama
GKS Eksikliği	3 işgünü	Sözleşme eksikliği ile kredi blokeli kullanılmış olup eksiklik giderildiğinde bloke kaldırılacaktır	Kredi Tahsis Krediler Merkezi Operasyon

Kaynak: (Yazıcı, 2011:86)

• **Münakale İşlemleri**

Münakale (Aktarım Yetkisi), bir firmaya tahsis edilmiş bir kredi türü yerine aynı kredi ve teminatları içerisinde kalmak kaydı ile başka bir kredi türünü kullanabilmesidir. Münakale belirli kurallar çerçevesinde yapılmakta olup banka uygulamasında farklılık gösterebilmektedir. Genelde işlem bazlı olup geçici süre ile yapılmaktadır. Süre sonunda mevcut şartlara dönülmesi koşuluyla ilgili

departman tarafından onay verilir. “ Dikkat edilmesi gereken husus ise; teminatlı kredi faslından açık krediye, gayrinakdi krediden nakdi krediye *münakale* talebi yapılması uygun değildir.”(Güney, 2012 : 95).

- **Temdit**

Maliyet doğuran ilave karşılık ayrılmasını gerektirecek temdit işlemlerinden kaçınılmalı ve maksimum üç ay için yapılmalıdır. Temdit işleminde amaç riskin kapanmasını sağlamaktır. Kredinin vade uzatımı anlamına gelmektedir. Temdit taleplerinin değerlendirilmesinde; temdit talep gerekçesi, firmanın faaliyetlerinde herhangi bir sorun olup olmadığı, kredilerinde daha önce temdit yapıp yapılmadığı, teminat açığı olup olmadığı, güncel mali verilerinin sistemde olup olmadığı ve güncel banka kredileri gibi yapılan değerlendirmeler sonucunda olumlu bulunan temdit talepleri değerlendirmeye alınmalıdır.

4.2.3.2.Kredi Tahsiste Otomatik Ret Kriterleri

Banka ve müşterinin para ve zaman kaybını önlemek adına kredi müşterisinin taşıması gereken asgari özellikler belirlenmiş olup buna uygun olmayan kredi tekliflerinin direkt reddedilmesi durumudur.Bu kriterler banka politikasına göre değişkenlik gösterebilmektedir.Aşağıda belirtilen durumlarda kredi otomatik reddedilebilir; (Yazıcı,2011:64).

- Kredi talep eden gerçek ya da tüzel kişilere ait olumsuz piyasa istihbaratı,
- Aşırı borçluluk,
- Kredinin müşterinin ihtiyaçlarına uygun, tür vade ve teminat ile tahsis edilmemesi,
- Değerlendirme yapılırken verilerin doğru ve güncel olmaması,
- Teminatlarının yetersizliği,
- Devre faizlerinin ödenmemesi
- Yetersiz nakit akışı,
- Yetersiz özkaynak,
- Yıllara yaygın zarar bulunması,
- Net işletme sermayesi açığı.

4.2.4.KREDİ KULLANDIRIM SÜRECİ

Kredinin miktarının, vadesinin, teminatının, faiz oranının belirlenmesi ve müşteri ile pazarlık yapılması süreci ile başlar. Tebliğ edilen kredi kararı ve pazarlama personeli ile anlaşılan koşullar çerçevesinde alınacak kredi sözleşmeleri imzaları ve teminatlar ile kullandırım süreci başlamış olur. Yasa, banka politikasına uygun yapılması esastır. Tahsis edilen limitlere uygun teminatlar ve belgelerin prosedüre uygun tam ve doğru alınmış olması gerekmektedir. Bununla ilgili sorumluluk şube müdürü, müşteri temsilcisi, şube ve genel müdürlük operasyon personelindedir. Alınması gereken teminatlar sisteme aktarıldıktan sonra müşteri ile mutabık kalınması durumunda kredi kullandırım süreci merkezi operasyon birimi tarafından onaylanarak hesaba geçilir. (Çelik, 2014:110). Kredi süreçlerinin bankanın kredi politikalarına ve prosedürlerine uygun olarak sürdürüldüğünün, kredilerin yönetim kurulunca belirlenen usul ve esaslar dahilinde verildiğinin ve kredilerin vade, miktar ve niteliklerinin üst düzey yönetime doğru olarak rapor edildiğinin belirlenmesine yönelik düzenli olarak denetim ve kontroller yapılır. Kontroller sonucunda tespit edilen hususlar önem derecesi gözetilerek üst yönetim ve denetim komitesiyle düzenli olarak paylaşılır. Kredi yönetimine ilişkin tespit eksikliklerin tekrar etmemesi için gerekli tedbirler alınır.

4.2.4.1. Genel Kredi Sözleşmesi veya Taahhütnamesi;

Kredinin taraflarını, limitini, krediye ait ödenecek faiz, komisyon, vergi ve masrafların belirtildiği ve uygulanacak hükümlerin yer aldığı kredi kullanan taraf ve banka arasında imzalanan bir sözleşmedir. (Çelik,2014:111-114).

- Kredinin genel limiti,
- Bankaya verilen bilgilerde zaman içinde meydana gelebilecek telefon, adres, unvan vb. değişiklikler ve bunlarla sınırlı olmaksızın her türlü değişiklikleri derhal Banka'ya yazılı olarak bildirmek ve değişikliğe ilişkin talep edilecek usulüne uygun olarak düzenlenmiş belgeleri sunmak zorundadır.
- Müşteri kendisinden talep edilen teminatları, Banka tarafından belirlenen şekillerde, kredi limitine ve marjına göre verilen sürede vermekle yükümlüdür.

- Hesabı kullanmaya yetkili firma temsilcilerinin isim ve imzaları,
- Kredi borçlusunun ve kefillerinin ikametgahları,
- Krediyeye teminat olarak kefalet alınması halinde kefillerin sözleşmeye müteselsil kefil sıfatıyla imzası gerekmektedir.

4.2.5.KREDİ İZLEME

Etkili bir risk yönetimi adına bankalar tahsis edilen krediler nedeniyle ortaya çıkabilecek riskleri kontrol etmek durumundadırlar. Kredi izlemek bankaya, sorun yaratan kredilerin çözümü için önlemlerin vaktinde alınması, müşterilerin sözleşmeye uygun hareket edip etmediğinin tespit edilmesini sağlar. Bu nedenle tüzel müşterilere düzenli ziyaretler yapılmalı ve mali veri ve istihbaratları üç ayda bir yenilenmelidir. Kredi izlenmesinde firmanın bankamız ve diğer bankalardaki kredi limit, risk, doluluk, durumu, kredilerinin donukluğunun araştırılması seyyaliyet sağlanması açısından esastır. Kredilerle yaşanacak olan kayıpların önüne geçilmesi banka portföyünün yeterliliğinin izlenmesi batık ve sorunlu kredilerin azalmasına katkı sağlamasının yanı sıra ayrılması gereken zorunlu karşılıkların da önüne geçilmiş olur. Kredinin izlenmesinde yöntemlerden bahsedilecek olur ise; ara finansal tabloların değerlendirilmesinde asıl olan firmanın mevcut durumunda şuan olsa aynı firmaya kredi verilebilir mi hangi teminatlarla verilmesi uygun olurun yanıtlarını bulmaktır. Firma ziyaret edilerek de kredi izlenmiş olur. Kredi izleme sistemi aşağıda yer alan konulardaki değerlendirmelerin yapılabilmesini sağlamalıdır. (Yurtsever,2008);

- Bankanın kredi alanının mevcut finansal durumu hakkında bilgi sahibi olması,
- Tüm kredilerin sözleşmelere uygunluğu,
- Onaylanmış kredilerin kullanımının takibi,
- Büyük kredilere ilişkin tasarlanmış nakit akışlarının hizmet gereklerini karşılayabilmesi,
- Kredi alanının mevcut finansal durumuna ilişkin olarak teminatların yeterliliği,
- Sorunlu kredilerin zamanında fark edilmesi ve sınıflandırılması.

4.2.6.KREDİ YAPILANDIRMA

Müşterinin kredibilitesi yüksek olsa dahi uygun kredi türü, vade, fiyat ve teminatların karşılıklı çıkarları doğrultusunda belirlenmemesi yani doğru yapılandırılmaması durumunda kredi geri ödemelerinde güçlüklerle karşılaşmasına neden olur. Bu yüzden yapılandırma son derece önemlidir. “Bu ayırında doğru bir kredi yapılandırma sürecinin ancak kredi sürecinin daha önceki aşamalarında yeterli ve tatmin edici belgelerin toplanması ve analizlerin yapılması halinde mümkündür. ”(Seval, 1990:224). Kredi yapılandırma kredinin geri ödenmesini sağlamak adına ödeme koşullarının kredi amacına uygun biçimlendirilmesidir.

4.2.7.RİSK TASFİYE

Genellikle sorunlu bir kredi tek bir nedene bağlı değildir. Kredinin sorunlu hale gelmesine neden olan birçok sebep bulunmaktadır. Sorunlu bir kredinin nedenlerini saptamak için borçlunun faaliyetlerinin ve banka ile ilişkilerinin detaylı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, çoğunlukla aşağıda belirtilen nedenlerden dolayı krediler sorunlu hale gelmektedir (Seval, 1990:276):

- Firmaya ilişkin nedenler; yönetim, ürünün niteliği, pazarın durumu ve firmanın finansal yapısı.
- Çevresel faktörler; ekonomik, politik ve teknolojik çevredeki değişimler.
- Bankacılıkta yapılan hatalar; kredi istihbaratı, yapılan mali tahlil, teminat alınmaması veya kredi fonksiyonunun yönetimindeki bozukluklar.

Kredi sözleşmesine uygun olarak kredinin geri ödenmesi ve teminatların serbest bırakılması kredi tasfiye süreci yani riskin sıfırlanması işlemidir. (Güney,2012:94). İşletme sermayesinin sürekli negatif olması, memzuçta kredilerin aşımli olması, kanuni takip olması, kredi faiz ve komisyonlarının ödenmemesi, firmanın mali yapısında aşırı zayıflama, moralitesinin zayıflaması, kendisi ya da ortaklara icra takibi yapılması vs. Ticari terk, ölüm, şirketlerde infisah ve tasfiye, iflas, haciz, aşırı borçlanma tasfiye sürecine sebep

olacağı gibi bankanın kredi politikasına uymamasıyla birlikte tasfiye süreci başlayabilir.

Kredi Riskini Arttıran Nedenler

- Kredi Onay Koşullarına Uyulmaması
- Teminat Yetersizliği
- Kredinin Verimsiz Kullanılması
- Kredi Kullananın Kötü Niyeti
- Ekonomik Dalgalanma Ve Krizler

Kredi Riskini Azaltmak Adına Alınabilecek Önlemler;

- Kredibilitesi yüksek, faaliyet döngüsü olumlu firmalara kullanılmalı.
- Dünya ve ülke ekonomisinin takip edilmesi önem arz etmektedir.
- Teminat eksikliği olmaması adına yeterli ve kredi vadeleriyle uyumlu teminat alınmalı.
- Kullandırımı yapılan krediler takip edilmeli ve vadesinde kapatılmalı.
- Döviz kredisi kullanan firmalar ve taahhütlerinin uyumuna bakılmalı.
- Talep edilen kredi türü ve firma faaliyetlerinin uyumuna bakılmalı.
- Firmanın çalışmış olduğu bankalardaki kredi dağılımları gözardı edilmemeli.

4.3.KREDİLENDİRME SÜRECİNDE YAPILAN BANKACILIK HATALARI

“ Kredi tahsis edenlerin sorunlu kredilerin oluşmasında payı bulunabilir.”(Seval,1990:279)

a)Yetersiz İstihbarat

Kredi tahsis edilecek firmanın eksik istihbarat ve yeteri kadar araştırma yapılmamasından kaynaklı tahsis edilmemesi gereken bir kredi banka portföyüne dahil edilmesine neden olabilir. (Seval,1990:279)

b)Yetersiz Analiz

Finansal tabloların tecrübesiz analistler tarafından değerlendirilmesi sorunlu kredilere sebebiyet vermektedir. (Seval,1990:279)

c)Kredi Amacının ve Geri Ödeme Aracının Yetersiz Analizi

Kredi tahsis ve geri ödemesinin doğru zamanlanamaması vadelerin firmanın nakit akışıyla uyumsuzluğuna neden olacaktır. Dolayısıyla kredinin sorunlu hale gelmesine neden olacaktır. (Seval,1990:279)

d)Kredinin Yetersiz İzlenmesi

Kredinin ödeme performansının kalitesinin değişimini kontrol altına alınarak kredinin izlenememesinin getireceği olumsuzluklara yer verilmemiş olacaktır. (Seval,1990:279). Kredileri izleme yöntemleri aşağıda belirtilen hususlardan oluşmaktadır.(Berk,2001:128): Mali tabloların periyodik olarak değerlendirilmesi,

- Firmanın müşterileri, satıcıları ve rakipleri ile ilişkilerinin incelenmesi
- T.C. Merkez Bankası Risk Santralizasyon bilgilerinin, protestolu senet, sorunlu krediler, haciz, iflas vb. enformasyonun periyodik olarak izlenmesi,
- Firma ziyaretlerinde edinilen güncel bilgiler,
- Kredi ve teminat koşullarının uyumluluğunun incelenmesi,
- Kredilendirme koşullarındaki eksikliklerin şube kredi yönetimi tarafından sürekli olarak raporlanması,
- Ticaret ve Sanayi Odası raporları, sektörel raporlar ve bültenler ile yazılı ve görsel basında firmaya ilişkin açıklamalar,
- Aylık toplam kredi işlemi ve kârlılık raporları

e)Yetersiz Teminat

Firmanın teminatının piyasa değeri ve satış kabiliyetinin yeterli olmaması olası bir zarara neden olabilir. Tahsis edilen krediyi ödeme gücüne düşme ihtimali göz önüne bulundurularak firma için teminatların yeterli olması bankanın da alacaklarını temini hususunda güce sokmaması açısından önem arz etmektedir. (Seval,1990:279).

f)Hızlı Büyümenin Kontrol Altına Alınmaması

Firmanın yatırımlarının ve satışlarının hızla artması kontrolü kaybetmelerine ve sağlıklı büyümesini sağlayacak iç ve dış kaynakların aşırı tüketilmesine neden olabilir. Bu da sorunlu kredilerin nedenleri arasında sıkça rastlanan bir durumdur. (Seval,1990:280)

g)Önlem Almada Gecikme

Tahsis edilen kredinin ödenmesi vb. konularda firmanın mevcut durumuyla ilgili problemlerinin olduğunun göstergesi olmakla birlikte teşhis edildiği anda harekete geçilmesi gerekmektedir. Firmada krediler hiçbir uyarı işareti vermeden birden bire ortaya çıkmaz bu yüzden uyarı sinyallerinin izlenip doğru yorumlanması yaklaşan tehlike karşı önlem alınmasını ve çözüm bulmayı da kolaylaştırmış olacaktır. . (Seval,1990:280)

5.BÖLÜM

BANKACILIKTA RİSK ÇEŞİTLERİ VE KREDİ SÜRECİNE İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMA

5.1. BANKACILIKTA RİSK

Risk; karşılaşmak istemediğimiz bir olayın meydana gelmesi durumunda oluşacak zarar olarak ifade edilmektedir. Riskin yönetilmesi genellikle riskin ölçülmesi, ne kadar risk alınacağı ve istenilmeyen risk için önlem alınması aşamalarından oluşur. Riski tamamen ortadan kaldırmak mümkün değildir. (Kaya, 2015:71-380).

5.1.1. Bankacılıkta Risk Çeşitleri

Piyasa Riski

Piyasa koşullarında ortaya çıkan değişikliklerin bankaya zarar oluşturma ihtimalidir. Dolayısıyla bankalar sadece kendi iç kaynaklarında oluşabilecek problemleri değil genel olarak ekonomide ortaya çıkabilecek muhtemel sorunları gözönünde bulundurmalıdır. Piyasa risklerini kur riski ve faiz oranı olarak ele alabiliriz. (Kaya, 2015:71-380).

- **Faiz Oranı Riski:** Faiz oranlarında meydana gelen değişikliklerden kaynaklı bankanın karşılaşabileceği zarar ihtimalidir.
- **Kur Riski:** Ülkelerin para birimindeki değişimden kaynaklı bankaların döviz borçlanmalarında yarattığı risktir.

Kredi Riski

Bankacılık faaliyetlerinde, karşı tarafın verdiği taahhüdü yerine getirmemesi, gerekenleri yapmaması ve doğal olarak borcunu ödememesi durumunda ortaya çıkacak kayıp olarak ifade edebiliriz.

- **Likidite Riski**

Bir yükümlülük yerine getirilirken ya da bir borç ödenirken yeterli kaynak bulunması ancak bu kaynakların ödeme zamanında hazır bulunmaması halidir.

- **Ülke Riski**

Ülke riski ise başka bir ülkede yatırım yapıldığında kredi riski ya da piyasa riskinden bağımsız yalnız yatırımın belirli bir ülkeye yapılması ile açıklanan risktir. Moody's, S&P, Fitch vb. uluslar arası derecelendirme kuruluşlarının verdiği notlar örnek olarak verilebilir.

- **Yasal Risk**

Yasa, yönetmelik, düzenlemeler, mevzuat değişikliklerinin bankayı zarara uğratma ihtimali yasal risk olarak ifade edilmektedir. Yasal riskin artması doğrudan operasyonel riski etkilemektedir. Bunun nedeni sistem ve sürecin değişmesidir. Bu da operasyonel riski artıran bir faktördür.

- **Operasyonel Risk**

İç süreçlerde yaşanan aksaklıklar, sistemsel sorunlardan kaynaklı veya harici olaylardan kaynaklı kayıp riskine denilmektedir. Operasyonel risk, “Kredi veya piyasa riskleri altında sınıflandırılmayan diğer tüm risklerdir” (Geiger, 2000: 4).

Operasyonel riski artıran faktörler:

- Personelin bilgi ve deneyimi ile görevinin gerektirdiği bilgi ve deneyim arasında eksiklik olması. Çalışanların işin gerektirdiği profesyonel davranış kurallarını bilmeleri, ürün ve hizmetleri tanımaları ve temel bilgiye sahip olmaları önem arz etmektedir.
- Sistemin çalışanlar ve müşterilerin ihtiyaçlarını, isteklerini optimal şekilde karşılayacak düzeyde tasarlanması gerekmektedir. Örneğin, sistemin esnek olmayışı değişen bir mevzuatın sisteme yansıtılamaması personeli manuel işlem yapmaya yönlendirebilir buna paralel olarak riskte artacaktır.
- Mevzuat değişikliği artıkça operasyonel risk artmaktadır. Sürekli değişen mevzuat genellikle süreç değişikliği de gerektirdiğinden operasyonel riskte buna bağlı olarak artmaktadır. Yine mevzuatın açık ve anlaşılır olmaması durumu operasyonel riski artıracaktır.

- Ofis aletlerinin sık sık arızalanması, cihazların bozulması iyi çalışmaması personelin konforunu olumsuz etkileyeceğinden hata yapma olasılığı artacaktır.
- Yine fiziki konumun dışarıdan gelebilecek terörizm, hırsızlık vandalizm gibi tehditlere açık olması bu olaylarla karşılaşma riskini artıracak bir etmendir. Operasyonel risklerin gerçekleşmesi durumunda bankanın maddi kayıp, müşteri kaybı ve itibar kaybı yaşaması muhtemeldir.

5.1.2. Derecelendirme

Müşterilerin kredi riskinden doğan yükümlülüklerini yerine getirme kapasitesini saptamak amacıyla yapılan sayısal değerlendirmelerdir. Kredi dereceleri büyük ölçüde borç enstrümanlarına yatırım yapan yatırımcılar tarafından yatırımlarının kredi değerliliğini ölçme sürecinde kullanılmaktadır. Yatırımcılar, aracı kurumlar, borç ihraç edenler, işletmeler, finansal kuruluşlar ve bankalar kredi derecelerini kullanır. Kolay anlaşılabilmesi hususunda sembollere dönüştürülür. (AAA, BB-). Derecelendirmenin Önemi: (Karademir,2016:160-162).

- Kredi tahsis kararlarında standart sağlaması,
- Risk yönetiminde standart ölçümün sağlaması ,
- Kredi risklerinde değişkenliğin sistematik olarak izlenmesine imkan sağlaması,
- Operasyonel maliyetlerin azalmasına katkıda bulunması açısından önemlidir.

Derecelendirme Yöntemleri; (Karademir,2016:162).

Scoring Model: Küçük ölçekli firmaların banka standartları çerçevesinde bilinen kriterlerin uygulanarak ölçülmesidir.

Rating Model: Büyük ve orta ölçekli işletmelerin niteliksel ve niceliksel çeşitli kriterler baz alınarak ölçülmesidir

5.2. KREDİLENDİRME SÜRECİNDE ÖRNEK UYGULAMA

Yapılan araştırmanın ikinci bölümünde genel itibariyle teorik açıdan kredi, kredi türleri ve tahsis kavramlarına yer verilmiş olup, firmaların krediye duymuş oldukları ihtiyaçların altında yatan nedenler açıklanmıştır. Üçüncü

bölümde ise kredi tahsis öncesi süreçte şubede yapılan ön istihbarat çalışması, personelin mesleki eğitimi, doküman setinde bulunması gereken evraklar, finansal analiz ve finansal analiz tekniklerinden bahsedilmiş olup bu rasyoların neler olduğu hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Teorik kısmın son aşamasında yani dördüncü bölümde ise kredi yönetimi, tahsis süreci, kredi değerliliğinin ölçülmesindeki ilkelerden, kredilendirmede yapılan bankacılık hataları ve risk tasfiyesi konuları açıklanmıştır. Araştırmanın bu bölümünde ise kredi paket çalışmasına örnek bir uygulama işlenecektir. . Bu çalışmada kısıt olarak örnek alınan banka kredi analiz sürecinde nakit tablosu incelenmediğinden çalışmaya dahil edilmemiştir. Normal bir kredi teklif ve analizinde yapılması gerekmektedir. Benzer şekilde kredi analizinde ekonomik ve sektörel koşullarda dikkate alınır ancak bu çalışmada tezin uzunluğu açısından dikkate alınmamıştır.

5.2.1.Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada kredi yükümlülüğünün belirlenen vadede geri ödenebilmesi adına doğru tespitlerin yapılması amaçlanmıştır. Kredi riskini tamamen ortadan kaldırmak söz konusu olmayıp, kredi talepleri değerlendirilirken yapılan hatalar ve eksiklikler sorunlu kredilerin ortaya çıkmasındaki temel nedenlerdendir. Sorunlu ve batık krediler yüksek maliyet ve zaman kaybı yarattığından ekonomik istikrarsızlığa neden olmaktadır. Bu durumda riski minimize etmek adına; yapılan istihbarat ve mali analizlerin önemi büyüktür. Talep sahibinin kredibilitesi, mali yapısının doğru yorumlanması ve bu doğrultuda uygun düşecek kredi limiti açılması kredinin vadesinde geri dönüşünün sağlanmasında büyük rol oynar.

Bu çalışmadaki temel amaç kredi sürecinde, gerek banka personeli gerek firmalara; kredi değerlendirmesi yapılırken öncelikli olarak hangi konulara hassasiyet gösterildiği bu doğrultuda kredi kararının olumlu ya da olumsuz hangi etmenlere dayanarak sonuçlandığını açıklamaktır.

Dolayısı ile bankalarda etkin kredi yönetimi yapılabilmesi için kredi başvuruları henüz değerlendirilme aşamasındayken risk yönetimleri açısından kredi riski politikalarına uygunluğu kontrol edebilecek yapı ve uygulamaların geliştirilmesi gerekmektedir. Örnek firma için yapılan kredi teklif çalışması ele alınmaktadır.

5.3. KREDİ TEKLİF ÇALIŞMASI

Firma Faaliyetleri;

- Şahıs firması olarak faaliyetine başlayan firma, 2000 yılında nevi değişikliği yaparak limited şirkete dönmüştür.
- Firma tek ortaklı olup 500.000-TL olan sermayesini 2017 yılında 4.000.000-TL'ye artırmıştır.
- Firma sahibi 1969 doğumludur ve uzun süredir ticaret ve tekstilin içerisinde yer almaktadır.
- Firma pamuklu ve sentetik kumaşlar ağırlıklı olmak üzere hemen hemen her türden kumaşın yurtiçi-yurtdışı satışı ile iştigal etmektedir.
- Firma kumaş üretimi için ilk adım olan iplik alımından sonra istenilen kumaş türüne göre uygun örgü makinesi seçilerek ham kumaş üretiminden boyama, nakış, desen ve benzeri kumaş üzerinde yapılan işlemlerden oluşan süreç kısmında faaliyet göstermektedir.
- Firmanın tüm ürünleri insan sağlığına yönelik tehditlere karşı test edilerek satışa sunulmaktadır.
- Firma müşterilerinden siparişi aldıktan sonra kumaşların baskı, nakış, desen, boyama ve diğer işlemlerini yaparak hazır olarak müşterilerine teslim etmektedir.
- Firma faaliyetleri İkitelli'de bulunan 540 m²'lik depo ve idari kısmında sürdürmektedir. Firmada 40 kişi çalışmaktadır.
- Firma iç piyasada dağınık müşteri portföyü ile çalışmaktadır.

Tablo 5.3.1. YY*** Firması Tanıtım Tablosu**

Genel Bilgiler
Hesap No: xxx
Şube Kodu: xxxx
Vergi Dairesi/No: xxxxxxxx
Firma Kuruluş Tarihi: xx/xx/xxxxx
Müşteri Temsilcisi: xxxx
Firma Tipi: Tüzel
Banka İlişki Tarihi: xx/xx/xxxx
Faaliyet Konusu: Tekstil
Adres: X İş Merkezi No:x Kat:x
Mülkiyet: Firma
Telefon: xxxxxx
Ortaklık Yapısı: xxxxx
Ticaret Sicil No: xxxx
Çalışan Sayısı: xxx
Ödenmiş Sermaye: xxx
Firma Hakkındaki Görüşler: xxxxx

Tablo varsayımsal düzenlenmiştir.

Tablo 5.3.2. YY*** Firması Banka Limit Risk Detayı**

Banka & Finans Kurumlarıyla İlişkileri

BANKA & FİNANS KURUMLARIYLA İLİŞKİLER

Banka/Kurum	Genel Limit	Nakit Risk	G.Nakit	Toplam	Teminat
A	2.500.000	1.250.000	35.250	1.285.250	ÇEK/SENET+İPOTEK+KEFALET
B	2.000.000	970.000	12.100	982.100	ÇEK/SENET+KEFALET
C	1.750.000	400.000	0	400.000	ÇEK/SENET+KEFALET
D	1.500.000	385.000	14.250	399.250	ÇEK/SENET+KEFALET
E	1.000.000	725.000	42.000	767.000	ÇEK/SENET+KEFALET
F	500.000	500.000	0	500.000	KEFALET
TOPLAM	9.250.000	4.230.000	103.600	4.333.600	

Tablo varsayımsal düzenlenmiştir.

Tablo 5.3.3. YY*** Firması Tapu Bilgileri**

**GAYRİMENKUL
BİLGİLERİ**

Sahibi	Niteliği	İl	İlçe	Cilt	Parsel	Hisse	Alan	Rayiç Değer
Firma	Dükkan-Ofis	İstanbul	Küçükçekmece	38	2	100	300	3.000.000
Firma	Dükkan-Ofis	İstanbul	Küçükçekmece	342	1	100	250	2.000.000
Ortak	Daire	İstanbul	Eyüp	657	1	100	150	350.000
Ortak	Daire	İstanbul	Esenyurt	211	14	100	110	350.000
Firma	Dükkan-Ofis	İstanbul	İkitelli	385	4	100	250	1.000.000
Firma	Arsa	Tekirdağ	Çorlu	12715	3	100	400	1.500.000
Firma	Arsa	Tekirdağ	Çorlu	12714	2	100	400	1.500.000
Firma	Dükkan-Ofis	İstanbul	Arnavutköy	458	1	100	200	750.000

**Tablo varsayımsal düzenlenmiştir. **Tapu bilgileri örneği gizlilik nedeniyle gerçek bilgileri yansıtmamaktadır **

Tablo 5.3.4. YY*** Firması Banka Aktif Dikey Analiz**

	AKTİF			DİKEY ANALİZ (%)		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
KASA - BANKA	1,044,540	762,236	966,712	17	6	6
MENKUL KIYMETLER						
KISA VAD. TİCARİ ALACAKLAR	2,671,068	8,574,593	8,147,743	44	70	49
Yurtiçi Alacaklar	1,519,157	4,525,696	2,661,682	25	37	16
Yurtdışı Alacaklar						
Alacak Senetleri (Net)	1,151,911	4,048,897	5,486,061	19	33	33
Grup İçi Ticari Alacaklar						
Diğer Ticari Alacaklar						
Şüpheli Alacak Karşılığı (-)						
DİĞER KISA VAD. ALACAKLAR	14,000	14,000	114,587	0	0	1
Ortaklardan Alacaklar			94,290			1
Kardeş Kuruluşlardan Alacaklar						
İştiraklerden Alacaklar						
Diğer Alacaklar						
Verilen Depozito ve Teminat.	14,000	14,000	20,297	0	0	0
STOKLAR	1,246,527	1,844,963	4,326,167	21	15	26
İlk Madde ve Malzeme						
Yarı Mamuller						
Mamuller						
Ticari Mallar	1,053,617	737,831	2,739,826	18	6	16
Verilen Sipariş Avansları	192,910	1,105,032	1,584,241	3	9	9
Diğer Stoklar		2,100	2,100		0	0
GEL. AYL. AİT GİD. ve GEL. TAH.			11,162			0
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	669,550	549,527	1,192,863	11	4	7
DÖNEN VARLIK TOPLAMI	5,645,685	11,745,319	14,759,234	94	96	88
Uzun Vadeli Tic. Alacaklar						
Uzun Vadeli Diğer Alacaklar						
Ortaklardan Alacaklar						
İştirak ve Kard. Kur. Alacaklar						
Verilen Depozito ve Teminatlar						
İştirakler (net)						
Dev. Ed. İşlerle İlgili Stoklar						
Verilen Avanslar (Y.Y. İşlerle İlgili)						
Y. Yay. İnşaat Onr. Harcamaları						
BAĞLI KIYMET TOPLAMI						
Arazi ve Arsalar						
Binalar	239,198	239,197	1,286,440	4	2	8
Tesis ve Makinalar						
Taşıtlar	95,903	157,102	515,718	2	1	3
Demirbaşlar	79,186	102,706	272,142	1	1	2
Amortismanlar (-)	57,683	91,114	175,178	1	1	1
Yapılmakta Olan Yatırımlar						
Yatırımlarla İlgili Avanslar						
MADDİ DURAN VARLIK TOPLAMI	356,604	407,891	1,899,122	6	3	11
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	21,325	34,825	102,957	0	0	1
Amortismanlar (-)	9,790	18,135	43,929	0	0	0
MADDİ OLM. DURAN VARLIK	11,535	16,690	59,028	0	0	0
GEL. YIL. AİT GİD. ve GEL. TAH.	2,010	4,849	50,000	0	0	0
DİĞER DURAN VARLIKLAR						
DURAN VARLIK TOPLAMI	370,149	429,430	2,008,150	6	4	12
AKTİF TOPLAMI	6,015,834	12,174,749	16,767,384	100	100	100

Tablo varsayımsal düzenlenmiştir.

Tablo 5.3.5. YY*** Firması Banka Pasif Dikey Analiz**

	PASİF			DİKEY ANALİZ (%)		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
FINANSAL BORÇLAR	578,627	3,265,797	4,510,873	10	27	27
Banka Kredileri	578,627	3,265,797	4,448,239	10	27	26
U.Vad.Kredi Ana Para Taksitleri						
Banka Dışı Finans Kuruluş Olan Borçlar						
Diğer Mali Borçlar			62,634			0
KISA VADELİ TİCARİ BORÇLAR	2,838,723	5,437,754	4,277,134	47	45	26
Satıcılar	227,322	670,380	544,205	4	6	3
Senetli Borçlar (net)	2,611,401	4,767,374	3,732,929	43	39	22
Diğer Ticari Borçlar						
Yurt Dışı Borçlar						
Grup İçi Ticari Borçlar						
DİĞER KISA VADELİ BORÇLAR	17,335	105,900	109,441	0	1	1
İştirak ve Kardeş Kuruluşlara Olan Borçlar						
Ortaklara Borçlar						
Diğer Borçlar		47,781	61,709		0	0
Kamuya Olan Borçlar	17,335	58,119	47,732	0	0	0
GELECEK AYL. AİT GEL. ve GİD. TAH.						
ALINAN AVANSLAR	10,162	1,022,061	851,448	0	8	5
BORÇ VE DİĞER KARŞILIKLAR	38,254	187		1	0	
Dönem Karından Ödenecek Vergi	38,254	187		1	0	
Dönem Karından Ödenecek Temettü						
Diğer Borç ve Gider Karşılığı						
KISA VADELİ BORÇ TOPLAMI	3,483,101	9,831,699	9,748,896	58	81	58
Uzun Vadeli Banka Borçları	1,846,832	1,024,412	2,453,196	31	8	15
Diğer Mali Borçlar			11,728			0
Satıcılar						
Borç Senetleri (net)						
Ortaklara Borçlar		307,740			2	
İştiraklere ve Kardeş Kuruluş Borçları						
Kıdem Tazminatı Karşılıkları						
Yıllara Yaygın İnş.Onarım Hakedişleri						
Alınan Avanslar						
Diğer Borçlar						
UZUN VADELİ BORÇ TOPLAMI	1,846,832	1,332,152	2,464,924	31	11	15
BORÇLAR TOPLAMI	5,329,933	11,163,851	12,213,820	89	92	73
Sermaye	500,000	500,000	4,000,000	8	4	24
Ödenmemiş Sermaye (-)						
Ödenmiş Sermaye	500,000	500,000	4,000,000	8	4	24
Sermaye Düzeltmesi Olumlu/Olumsuz Farkı						
Yasal Yedekler	6,500	6,500	36,059	0	0	0
Diğer Yedekler						
Geçmiş Yıl Karları	123,625	262,561		2	2	
Geçmiş Yıl Zararları (-)						
Dönem Zararı (-)						
İşletmede Bırakılan Kar/Geçici Dön.Kar	138,936	324,997	517,505	2	3	3
İndirimler (-)	83,160	83,160		1	1	
Bilanço Dışı Varlıklar						
ÖZKAYNAK	685,901	1,010,898	4,553,564	11	8	27
PASİF TOPLAMI	6,015,834	12,174,749	16,767,384	100	100	100

Tablo varsayımsal düzenlenmiştir.

Tablo 5.3.6. YY*** Firması Banka Gelir Tablosu Analiz**

	GELİR TABLOSU			DİKEY ANALİZ (%)			YATAY ANALİZ (%)	
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015	2016
BRÜT SATIŞLAR	12,330,174	19,808,773	31,158,209	100	100	100	61	57
Yurtiçi Satışlar	8,781,469	16,222,737	26,918,213	71	82	86	85	66
Yurtdışı Satışlar	3,374,527	3,532,669	4,178,124	27	18	13	5	18
Diğer Gelirler	174,178	53,367	61,872	1	0	0	-69	16
Satış İndirimleri (-)	1,046,366	1,330,795	1,498,234	8	7	5	27	13
TOPLAM NET SATIŞ	11,283,808	18,477,978	29,659,975	92	93	95	64	60
SATIŞLARIN MALİYETİ	8,242,742	14,068,259	21,980,355	73	76	74	71	56
Satılan Mamüller Maliyeti								
Satılan Ticari Mallar Maliyeti	8,242,742	14,068,259	21,980,355	73	76	74	71	56
Satılan Hizmet Maliyeti								
BRÜT SATIŞ KIZ	3,041,066	4,409,719	7,679,620	27	24	26	45	74
Faaliyet Giderleri	2,628,424	3,367,180	6,660,402	23	18	22	28	98
Amortisman Giderleri								
FAALİYET KIZ	412,642	1,042,539	1,019,218	4	6	3	153	-2
FINANSMAN GİDERLERİ	292,593	573,365	1,116,846	3	3	4	96	95
Faiz ve Komisyon Gideri	292,593	573,365	1,116,846	3	3	4	96	95
Kur Farkı Giden								
Diğer Faaliyetlerden Gelirler	217,788	194,166	1,345,199	2	1	4	-11	593
Diğer Faaliyetlerden Giderler	149,749	224,688	588,439	1	1	2	50	162
Olağanüstü Gelirler	4,641	15,405	22,851	0	0	0	232	48
Olağanüstü Giderler	15,536	38,249	29,051	0	0	0	146	-24
BİLANÇO KARI	177,193	415,808	652,932	2	2	2	135	57
Ödenecek Vergi	38,257	90,811	135,427	0	0	0	137	49
NET KAR	138,936	324,997	517,505	1	2	2	134	59

Tablo varsayımsal düzenlenmiştir.

Tablo 5.3.7. YY*** Firması Banka Mali Analiz Tablosu**

MALİ ANALİZ TABLOSU			
	2014	2015	2016
İşletme Sermayesi	2,162,584	1,913,620	5,010,338
Cari Oran	162	119	151
Likidite oranı	107	95	95
Alacakların Ortalama Tahsil Süresi (gün)	86	169	100
Borç Ödeme Süresi (gün)	126	141	71
Emtia'nın Stokta Kalış Süresi (gün)	0	40	51
Faiz Karşılama (Kez)	1	2	1
Borç Toplamı / Özvarlık	777	1,104	268
Banka Borçları / Özvarlık	354	424	152
Bilanço Karı / Özvarlık	26	41	14
Net Sabit Varlıklar / Özvarlık	52	40	42
Bilanço Karı / Net Satışlar	2	2	2
Toplam Borçlar / Net Satışlar	47	60	41
Finansman Giderleri / Net Satışlar	3	3	4
Kısa Vadeli Banka Borçları / Net Satışlar	5	18	15
Kısa Vadeli Banka Borçları / Borçlar Toplamı	11	29	36
Bilanço Karı / Aktif Toplamı	3	3	4

Tablo varsayımsal düzenlenmiştir.

Mali Analize İlişkin Yorumlar;

- Kredinin kullanım sebeplerinden ilki, firmanın hızlı büyümesidir. Diğer sebep maddi duran varlıklar içindeki taşıtlar kalemindeki görülen artıştır.
- Stokların aktif içindeki payı %26 seviyesine ulaşmıştır.
- Dış kaynak olarak yararlanılan banka kredisi firmanın ciro artışına paralel olarak yaratılan faaliyet karı ile geri ödenecektir.
- Kasa banka kaleminin aktif içindeki payı yüksek gözükmemektedir. Makul seviyelere %5'ler oranına getirilmelidir.
- Son yıl senetli alacaklar artmış alıcılar kalemi azalmıştır. Firma satış stratejisi olarak evrak alarak yapılan satış düzeyini arttırmıştır.
- Ticari mallar kalemi sektör için makul sayılabilecek düzeydedir.
- Yıllar itibar ile yatay analiz incelendiğinde fiktif stok görülmemektedir.
- Amortisman değeri demirbaşların değerine yaklaşmakta olup duran varlıkların yenilenmesi ihtiyacını göstermektedir.
- Alınan avanslar mahiyetsiz kaynak olarak düşünüldüğünden hem firmanın mali yapısı için iyi bir kaynak olmakta hem de ticareti yapılan ürünlere talep olduğunu göstermektedir.
- Firmanın nakit yönetimi ve dış ticaret işlemlerinden pay alınması mevcut çapraz satış rasyosunun %20 artırılması kredi revizyonu aşamasında kontrol edilmelidir.
- Alacak tahsil süresi ve borç ödeme süresi arasından yaşanan vade uyumsuzluğu firmanın dönem dönem dış kaynak ihtiyacını arttırmaktadır.
- Diğer bankalardaki banka kredilerinin teminat yapısı kefalet, ipotek ve çek karşılığıdır.
- Beyan edilen tapu belgelerine ilişkin tapu takyidat çalışması yapılmış olup yalnız İstanbul Küçükçekmece ilçesinde yer alan ofiste takyidat bulunmaktadır.
- 2017 yılı cirosu 2016 yılına göre % 50'lik bir artış göstermiştir.
- Net işletme sermayesi aktifin %25 düzeyinde artı bakiye vermektedir.
- Ciro artışı firmanın yurtdışı pazar müşterilerinin artması ve yurtiçinde büyük toptancılara satış yapmaya başlamasından kaynaklıdır.
- Son yıl mali verilerindeki binalar kalemindeki artış firmanın İstanbul Arnavutköy ilçesinde sanayi sitesinde alınan ofisten kaynaklanmaktadır.

Firma Hakkında Görüş ve Sonuçlar

2000 yılında kurulan firmanın disiplinli ve temkinli bir çalışma şekli bulunmaktadır. Firma ortağı piyasayı oldukça iyi bilen ve tanıdığı yıllardır iş yaptığı firmalar ile iş yapmaya özen gösterdiği gözlenmiştir.

Firma limitlerini aktive etmek ve ortağın başka bankada bulunan mevduatlarından pay almak için firma ziyaret edilmiş olup, kredi teklif hususunu görüş ve onaylarınıza sunarız.

Saygılarımızla,

Teklif Detayı

Kredi Öneri Formu

Öneri Konusu	Yeni	
Öneri Tarihi		
Onay Tarihi		
Talep Edilen Revizyon Tarihi		
Banka İlişki Tarihi		
Müşteri Temsilcisi		
Vergi No		
Şube Münakale Yetkisi	Evet	
Son Mali Veri Dönemi		
Takip Durumu	Normal	
Faaliyet	Tekstill	

Kredi Limit Bilgileri						
Kredi Türü	Teminat	Limit	Risk	Öneri		
1 Ticari Kredili Mevduat	GKS/KEF	TL	0.00	0.00	100.000	
2 Şirket Kredi Kartı	GKS/KEF	TL	0.00	0.00	25.000	
3 Nakit Kredi/6 Ay	CK + GKS/KEF	TL	0.00	0.00	3.000.000	
4 Taksitli Kredi/12 Ay	CK + GKS/KEF	TL	0.00	0.00	750.000	
5 Çek Taahhüt Kredisi	GKS/KEF	TL	0.00	0.00	70.500	
Talep Edilen GENEL LİMİT: 3.500.000-TL						

Teklif değerlendirmesi sonucu :

Kredi komitesi ONAY detayları:

Firma 1998 kuruluşudur. Şahıs firması olarak faaliyete başlayan firma 2000 yılında limited şirketi olmuştur. Tek ortaklı limited şirkettir. Firma sahibi 1969 doğumludur. Ortak 20 yıldır sektörde faaliyettedir.

Firma tekstil sektöründe olup, toptan astar, kumaş satışı yapmaktadır. Firmanın faaliyet gösterdiği 2 katlı bina kendi mülkleridir. Aynı zamanda aynı lokasyon içerisinde 2 katlı kendi mülkleri olan depoları da bulunmaktadır.

Firmanın müşteri portföyünün oldukça dağınık ve geniş olduğu görülmektedir. Firmanın sermayesi 4.000.000- TL' dir.

Diğer bankalardaki banka kredilerinin teminat yapısı ağırlıklı olarak kefalet ve çek karşılığıdır. İpotek yalnızca tek ana bankasında bulunmaktadır. Beyan edilen diğer tapu belgelerine ilişkin tapu takyidat çalışması yapılmış olup ipotek bulunmamaktadır.

Yapılan banka istihbarat çalışmasında olumsuzluk olmadığı, ödemelerinin düzenli olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Firma ortağının şahsi ödeme performansı düzenli olup, moralitesi oldukça iyidir. KKB skoru 1890'dır.

Firmanın uzun yıllardır sektörde faal olması, yıllar itibariyle artan ciro trendi ve güçlü mal varlığına ilişkin teklif edilen kredi limiti, talep edilen koşullarda uygun görülmüştür.

SONUÇ

Bankaların kredilendirme sürecinde dikkat etmesi gereken en önemli nokta kredinin neyi finanse ettiği ve kredi verilen müşterinin moralitesidir. Sorunlu kredilerin büyük bir kısmının kredi taleplerinin değerlendirilirken yapılan hatalardan kaynaklı olması bu sürecin etkin yapılmasının son derece önemli olduğunu göstermektedir.

Bunlar dışında kredi verilen firmanın faaliyet konusu, iş yaptığı sektör, sektördeki pazar payı, sektörün o günkü piyasa şartlarına göre durumu, ekonomik koşullar, hatta firmanın mal sattığı firmaların durumu incelenmeli ona göre karar verilmelidir. Diğer finansal kurumların firmaya açmış olduğu kredi limitleri, teminat şartları önemli unsurlardandır.

Kredi portföyüne dahil edilen firmaların moralitesi, karlılığı bankaların başarılarındaki temel nedenlerden biridir. Dolayısıyla burda alınan kararların doğru nitelikte olması bankaların başarısını uzun süreli olarak etkilemektedir. Kredilendirme sürecinde yapılan mali analiz firmanın geçmişini irdelemek dışında gelecekte yaşaması muhtemel olasılıklar ile ilgili de fikirler vermektedir.

Kredilerin bankalara sağladığı karlılık çok büyüktür ancak kredilerin batağa dönüşmesi ile bankanın uğradığı zarar daha da büyüktür. Bu aşamada bankaların, firmaların mali verilerindeki şeffaflığın tespit edilmesi adına etkin bir istihbarat ve mali analiz ekibi oluşturması önem arz etmektedir. Mali verilerden elde edilen rasyolar değerlendirilirken firmanın içinde bulunduğu sektörün, ekonominin durumuna ve gelişimine de bakılmalıdır.

Bankalar verdiği her krediye riskli gözü ile bakmakta olup kredi tahsisi, kullandırımından sonra kredi verilen firmanın sık sık ziyaret edilmesi yerinde görülmesi gibi kredi vadesine kadar takibi çok daha önemlidir.

Banka Risk Kodları EK-1

	NAKDİ KREDİLER - TL
100	Nakdi Krediler
101	Dövizle Endeksli Krediler
102	Nakdi Krediler - Fimalarca Yurtdışından Kullanılan Krediler
132	Tüketici Finansman Kredileri
	NAKDİ KREDİLER - YABANCI PARA
150	Nakdi Krediler
152	Nakdi Krediler - Fimalarca Yurtdışından Kullanılan Krediler
	GAYRİ NAKDİ KREDİLER - TL
200	Teminat Mektupları
	GAYRİ NAKDİ KREDİLER - YABANCI PARA
250	Teminat Mektupları
252	Akreditif
	DİĞER
300	Tasfiye Olunacak Alacaklar
302	Zarar Niteliğindeki Krediler
312	Tahsili Gecikmiş Tüketici Finansman Kredileri
313	Kanuni Takipteki Tüketici Finansman Kredileri
	LEASİNG
600	Finansal Planlama Bedelleri - TL
650	Finansal Planlama Bedelleri - Yabancı Para
	FACTORİNG
700	Factoring Alacakları - TL
750	Factoring Alacakları - Yabancı Para
760	Tahsili Gecikmiş Factoring Alacakları
761	Kanuni Takipteki Factoring Alacakları

EK-2**Şube Ön Kontrol Form Örneği**

Firma Unvanı

Sorgulamaya dahil edilen grup firmaları ve şahısların unvanı/adı-soyadı

Aşağıdaki soruların tamamı firma, tüm ortaklar ve grup firmaları için cevaplanmalıdır.

Protesto veya çek yasağı var mı?	
İstihbarat veri tabanı ekranlarında olumsuz kayıt (İcra, iflas, ihale yasağı, basında çıkan olumsuzluk haberi vb.) var mı?	
Ortakların bireysel kara liste/sorunlu KKB kaydı var mı?	
Kurumsal KKB kayıtlarında olumsuzluk var mı?	
Olumsuz piyasa istihbaratı var mı?	
Bankamız, TCMB veya diğer bankalardan temin edilemeyen memzuç bilgisi var mı?	
Kredi ilişkilerinde yaşanmış veya yaşanmakta olan sorun var mı?	
Ödenmemiş / Taksite bağlanmış Vergi / SSK borç kaydı var mı?	
Son bir yıl içerisinde bankamızdan reddedilmiş kredi başvurusu var mı?	
Firmanın mevcut kredilerinde tebliğ koşullarına uygunsuzluk var mı?	
Daha önce yaşanmış finansal güçlükler nedeni ile tadil ettiği faaliyet var mı?	
Kredi değerlemesi için gerekli belgelerde eksiklik var mı?	
Kredinin türü, miktarı ve amacı firmanın öğrenilen faaliyet döngüsünde tutarsızlık veya uyumsuzluk gösteriyor mu?	
Talep edilen Kredi tutarı ile finansman ihtiyacı arasında uyumsuzluk var mı?	
Grup firması var mı? Varsa ilgili firmalara ait temin edilemeyen belge / bilgi var mı?	
Şube Müdürü	Portföy Yöneticisi

EK-3

Kredi Değerlendirme Form Örneği			
Son Ziyaret Tarihi			
Teminat Kontrolü			Çek senet tahsilat performansı,son ekspertiz tarihi vs.
Kontrol Listesi			Açıklama

MORALİTE

- ✓ Son 3-6 içindeki yönetim/ortaklık veya %25 üzeri hisseye sahip işi asıl bilen/taşıyan ortak/baba/aile büyüğü değişikliği/hisse devri vs gibi bir durum olup olmadığı tespit edildi.
- ✓ Firma ve Ortak gayrimenkulleri ve rayiçleri kontrol edildi.
- ✓ Ortaklara ait KKB sorgulamaları yapılarak varsa gecikmeler, Alacak-Borç vadelerinin sektörü ile uyumu kontrol edildi.
- ✓ Stoklar incelendi, stok devir hızları sektör ortalamaları ile karşılaştırıldı.
- ✓ negatif nitelikli bireysel krediler açıklandı.

MALİ YAPI

- ✓ Kasa/Banka rakamları gözlemlendi.
- ✓ Alacak kalitesi kontrol edildi.
- ✓ Uzun vadede görülen banka borçlarının 1 yıl içinde kalan kısmı KVB ye alındı.
- ✓ Memzuç doluluk ve gelişimi kontrol edildi, firmanın banka borçları ile karşılaştırıldı .
- ✓ (Varsa) Yatırım detayları açıklandı, rakamların tutarlılığı kontrol edildi.
- ✓ Sektörün son durumu ile ilgili istihbarat yapıldı.
- ✓ Gayrimenkul takyidatları yapıldı.

İSTİHBARAT

- ✓ Sektörün son durumu ile ilgili analiz ve istihbarat yapıldı.
- ✓ Firma ile ilgili piyasa istihbaratı yapıldı.

BANKAMIZ ÇALIŞMALARI

- ✓ Devre faizi ödemelerinde 3 gün ve üzeri gecikmeler sorgulandı.
- ✓ Vadesi 3 günden fazla geçen krediler sorgulandı.
- ✓ Son 1 yıl içinde firma ve ortakların malvarlığında azalma varsa sorgulandı.

Müdür Görüşü:

Şube Müdürü İmza

Portföy Yöneticisi İmza

Ek-4

Kredi Kullanım Form Örneği

Aşağıda ayrıntıları belirtilen kredinin bankanızla imzaladığımız Genel Kredi Sözleşmesi / Sözleşmeleri kapsamında firmamıza kullanılarak no.lu vadesiz mevduat hesabımıza alacak kaydedilmesini, rica ederim/ederiz. Bu kredinin kullanımı ve geri ödemesi ile ilgili Banka mevzuatını ve aşağıda yer alan ve yıllık bazda güncel kredi bakiyesi üzerinden hesabımızdan tahsil edilecek olan komisyon oran/tutarlarını kabul ediyoruz.

Kredi Türü : TL Nakit YP Nakit

İskonto Spot Eşit Taksitli Özel Ödemeli DEK Rotatif İhracat Kredisi

Kredi Tutarı :

Kredi Vadeli/Ödeme Planı :

Kredi Komisyon Oran/Tutarları :

Firma Unvan ve Yetkilisi:

(kaşe-imza)

EK-5

Çek Tevdi Bordrosu Örneği

Aşağıda yazılı çekler tahsil ve/veya tahsilinde borcuma mahsup edilmek üzere tevdi edilmiştir.

Müşteri Adı, Soyadı / Unvanı :

Hesap Numarası :

TL Çekler

YP Çekler

SIRA NO	TARİH	BANKA – ŞUBE	ÇEK NUMARASI	KEŞİDECI
1				
2				
3				
4				
5				
6				

Tevdiatta Bulunanın İmzası

Yalnız TL, adet çek teslim alınmıştır.

EK-6

Kurumsal ve Ticari Bankacılık Hesap Açılış Dokümanları Form Örneği

Yurtiçi-Yurtdışı Yerleşik Hesap Açılışında Kimlik Tespiti Dokümanları

Tüzel Kişi Unvanı
Ticaret Sicil No
Vergi Kimlik No
Faaliyet Konusu
Açık Adresi
Telefon No/Faks No/e-mail Adresi
Tüzel Kişiliği Temsile Yetkili Kişilerin Bilgileri

Yurtiçinde Yerleşik Hesap Açılış Dokümanları

Bankacılık İşlemleri Sözleşmesi
Tüzel Hesap Açılış Formu
Vergi levhası
%25 ve üzeri gerçek kişi ortakların kimlik belgeleri
Noter tasdikli imza sirküleri
Oda Kayıt Belgesi veya aynı bilgileri içeren Faaliyet Belgesi
%25 ve üzeri tüzel kişi ortakların ortaklık ve sermaye yapılarını gösteren belgeleri
Şirket yetkililerini gösterir son dönem ticaret sicil gazetesi

Yurtdışı Yerleşik Hesap Açılış Dokümanları

Bankacılık İşlemleri Sözleşmesi
Tüzel Hesap Açılış Formu
Şirket Ana Sözleşmesi
Vergi Kimlik No
%25 ve üzeri gerçek kişi ortakların kimlik belgeleri
Noter tasdikli imza sirküleri / vekaletname / yönetim kurulu kararı
Şirket Faaliyet Belgesi
%25 ve üzeri tüzel kişi ortakların ortaklık ve sermaye yapılarını gösteren belgeleri
Şirket Tescil Belgesi

KAYNAKÇA

Akdoğan, N., Tenker, N., (1998). Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri, Gazi Kitapevi, Ankara.

Akdoğan N., Sevilengül O.(2007) “Türkiye Muhasebe Standartları ile Uyumlu Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması”; İSMMMO, 13. Baskı; İstanbul.

Akıncı, N. , Erdoğan,N.(1994). Finansal Tablolar Analizi . 3.Baskı: Barış Yayınları.

Akgüç, Ö. (2014.) Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi. 10. Baskı. İstanbul: Arayış Basım ve Yayıncılık .

Akgüç, Ö. (1995). Mali Tablolar Analizi. 9. Baskı.İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Altan, M. (2001). Fonksiyonlar ve İşlemler Açısından Bankacılık. Beta Basım Yayıncılık, İstanbul.

Alpugan, Oktay. (2000) ‘Küçük İşletmelerin Finansal Sorunları ve Çözüm Yolları’, Çizgi Kitabevi

Altman, J. E., Counetti, J.B., Narayanan, P.,(1998). Managing Credit Risk, Wiley & Sons,

Ardıç, O.; Yılmaz, P. (2002). Para – Banka, Uluslararası İktisat ve Türkiye Ekonomisi, Seçkin Yayınevi, 2. Baskı, Ankara.

Berk, N. (2010). Finansal Yönetim.10.Baskı. İstanbul: Türkmen Kitabevi .

Berk, N.(2001). Bankacılıkta Pazara Yönelik Kredi Yönetimi.3.Baskı
Beta Yayınları.

Brealey R.A. , Myers S.C. , Marcus A.J. (2007). İşletme Finansının
Temelleri. Bozkurt Ü. , Arıkan T. , Doğukanlı H. (çev.), İstanbul:
Literatür Yayıncılık.

Ceylan, A. , Korkmaz, T.(2015). İşletmelerde Finansal Yönetim.
14.Baskı: Ekin Basım Yayın.

Ceylan, A. (2002), Finansal Teknikler, Ekin Kitabevi, Bursa

Ceylan, A. ve Korkmaz, T.,(2000). Sermaye Piyasası ve Menkul Değer
Analizi, Ekin Kitabevi, Bursa.

Compton, Eric,N.(1989). Principles of Banking, American Bankers
Association, Third Edition, Washington.

Çelik, F . (2014). Kredi Talepleri. 1.Baskı: Türkmen Kitabevi.

Çetiner, E. (2010). İşletmelerde Mali Analiz. 7.Baskı: Gazi Kitabevi.

Çonkar, Kemalettin., Uluşan, Hikmet., Öztürk, Mehmet.(2010).Genel
Muhasebe. 5. Baskı. Ankara

Eğilmez, M. (2009). Küresel Finans Krizi: Remzi Kitabevi.

Eker, D.(2006).Bankalarda Operasyonel Risk Yönetimi, Literatür
Yayıncılık.

Ercan, M.K., Öztürk, M.B., Küçük Kaplan D., Başçı E.S., Demirgüneş
K., (2006). Firma Değerlemesi “ Banka Uygulaması” . Literatür
Yayıncılık ve Dağıtım.

Ercan, M. K. ve Üreten, A. (2000). Firma Değerinin Tespiti ve Yönetimi . Gazi Kitabevi. Ankara

Ergül, N. (2004). Herkes İçin Finans:Literatür Yayıncılık.

Geiger, H. (2000), “Regulating and Supervising Operational Risk for Banks”, Institut für schweizerisches Bankenwesen, Working Paper, No. 25, Zurich.

George, Ruth E., (1990). Commercial Lending, American Bankers Association, Washington,

Güney, A. (2012). Banka İşlemleri . 6.Baskı: Beta Yayıncılık.

Işık, S. (2009). Para Finans ve Kriz. 2.Baskı: Palme Yayıncılık.

Kaval, H. (2000). Bankalarda Risk Yönetimi: Yaklaşım Yayınları.

Karacan,A.İ. (2000). Bankacılık ve Kriz: Creative Yayıncılık.

Karademir,F. (2016). Finansal Analiz ve Kredi İşlemleri. 1. Basım: Elma Yayınevi.

Kaya, F. (2015). Bankacılık Giriş ve İlkeleri. 4.Baskı: Beta Basım Yayınevi.

Öçal, T.; Çolak, Ö. F. (1999). Finansal Sistem ve Bankalar. Ankara.

Parasız, İ. (2013). Türkiye'de ve Dünya'da Bankacılık. 1. Baskı: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Parasız, İ. (2000). Para Banka ve Finansal Piyasalar, Ezgi Kitabevi, Bursa.

Parasız, İ. Modern Bankacılık : Teori ve Uygulama, Ezgi Kitapevi, İstanbul, 2000.

Seyidoğlu, H.(2003). Uluslararası Finans. 4.Baskı: Güzem Can Yayınları

Şakar, H. (2002). Bankalarda Kredilendirme Teknikleri. Strata Yayıncılık, Yayın No: 5, İstanbul.

Seval, B. (1990). Kredilendirme Süreci ve Kredilendirme Yönetimi. İstanbul Üniversitesi Muhasebe Enstitüsü Yayın No:59.İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Özer, M. (1997). Mali Tablolar ve Finansal Analiz. c.I, Ankara.

Sevilengül,Orhan.(1993).Bankalarda Kredi Müşterilerinin Finansal Tablolarının Analizi.

Takan,M., Acar Boyacıoğlu,M.(2015). Bankacılık Teori,Uygulama veYöntem.7.Baskı: Nobel Akademik Yayıncılık.

Talan, M.(2001) Bankacılık: Teori, Uygulama ve Yönetim, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Teker, Dilek L.(2006). Bankalarda Operasyonel Risk Yönetimi, Literatür Yayıncılık, İstanbul,

Tokel, Emre Ömer. (2004).Kredi Risk Modelleri Kullanılarak Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.

Yazıcı,M. (2010). Bankacılıkta Kredi Tahsisi. 2.Baskı: Seçkin Yayınevi.

Yazıcı,M. (2011).Bankacılığa Giriş. 1 Baskı: Beta Yayınevi.

Yıldırım,O. (2000). ‘Türk Bankacılık Sektörünün Temel Sorunları ve Sektörde Yaşanan Mali Riskler’, Bilgi Kitabevi.

Yıldız, Ezgi.(2007). Bankalarda Ticari Kredilendirme Süreci; Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları ile Ampirik Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Konya.

Yurtsever, (2008). Bankacılığımızda İç Kontrol, TBB, Yayın No:256, İstanbul.

İnternet Kaynakları

<https://www.tbb.org.tr/tr> (Aralık 2016)

<http://www.tcmb.gov.tr> (Kasım 2016)

<http://www.slideshare.net/efinans/8-kredi-taleplerinin-deerlendirilmesi>
i(Ekim 2016)

<http://www.ito.org.tr/wps/portal>(Aralık 2016)

<http://docplayer.biz.tr/1416765-Bankalarda-kredi-yonetimi.html>(Mayıs 2017)

<http://www.reitix.com/Makaleler/Bankacilikta-Kredi-ve-KrediRiski/ID=1764#>(Mayıs 2017)

https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Mevzuat/Bankacilik_Kanunu_na_Iliskin_Duzenlemeler/14604bankalarin_kredi_yonetimine_iliskin_rehber.pdf (Aralık2017)

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Ezgi AYZ

ADRES

Nine Hatun Mah.114Sok.No:13 D:10 Esenler/ İSTANBUL

DOĞUMYERİ / TARİHİ

İstanbul / 18.07.1990

MAIL

ezgiayaz34@gmail.com

İŞ TECRÜBESİ

Bankacılık sektöründe halen çalışmaktayım.

EĞİTİM

Cumhuriyet Üniversitesi İşletme Bölümü (2013 mezunu)

İbrahim Turhan Lisesi Y.D. A. (2008 mezunu)

EĞİTİM SERTİFİKALARI

- Sorunlu Kredilerde Erken Uyarı Sinyalleri
- Müşteri Odaklı Vizyon Eğitimi
- Etkili İnsanların 7 Alışkanlığı
- Kurumsal Temsil ve Kişisel İmaj Eğitimi
- Kişisel Performans ve Zaman Yönetimi
- Temel Muhasebe ve Banka Muhasebe Eğitimi